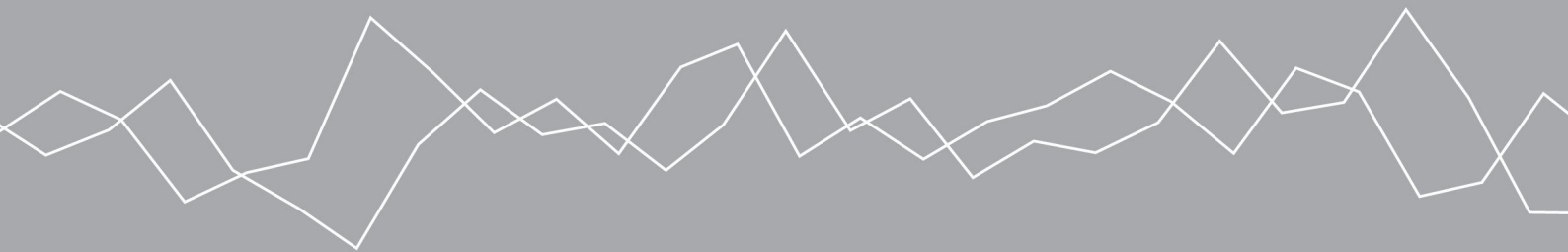

Marktverkenning internationale
montessorischool in Amsterdam

Amsterdam, december 2018
In opdracht van Montessori Scholengemeenschap Amsterdam

Marktverkenning internationale montessorischool in Amsterdam

Paul Bisschop
Koen van der Ven

seo economisch onderzoek

SEO Economisch Onderzoek doet onafhankelijk toegepast onderzoek in opdracht van overheid en bedrijfsleven. Ons onderzoek helpt onze opdrachtgevers bij het nemen van beslissingen. SEO Economisch Onderzoek is gelieerd aan de Universiteit van Amsterdam. Dat geeft ons zicht op de nieuwste wetenschappelijke methoden. We hebben geen winst-oogmerk en investeren continu in het intellectueel kapitaal van de medewerkers via promotietrajecten, het uitbrengen van wetenschappelijke publicaties, kennisnetwerken en congresbezoek.

SEO-rapport nr. 2018-109

ISBN 978-90-6733-955-1

Informatie & Disclaimer

SEO Economisch Onderzoek heeft op de verkregen informatie en data geen onderzoek uitgevoerd dat het karakter draagt van een accountantscontrole of due diligence. SEO is niet verantwoordelijk voor fouten of omissies in de verkregen informatie en data.

Copyright © 2018 SEO Amsterdam. Alle rechten voorbehouden. Het is geoorloofd gegevens uit dit rapport te gebruiken in artikelen, onderzoeken en collegesyllabi, mits daarbij de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld. Gegevens uit dit rapport mogen niet voor commerciële doeleinden gebruikt worden zonder voorafgaande toestemming van de auteur(s). Toestemming kan worden verkregen via secretariaat@seo.nl

Samenvatting

Er is nu en in de toekomst voldoende ruimte in de markt voor een nieuwe internationale school in de omgeving Amsterdam. Expats hechten bij de schoolkeuze belang aan het curriculum, klassengrootte en faciliteiten. Dat concludeert dit onderzoek op basis van een concurrentieanalyse, een analyse van de marktomvang en een enquête onder expats.

Is er marktpotentieel voor een nieuwe internationale montessorischool?

De Montessori Scholengemeenschap Amsterdam (MSA) heeft SEO Economisch Onderzoek gevraagd om te onderzoeken in hoeverre er marktpotentieel is voor een internationale montessorischool in Amsterdam. De doelgroep van de school bestaat in eerste instantie uit kinderen van expats en de school is gericht op zowel peuteronderwijs als primair onderwijs (po) en voortgezet onderwijs (vo). MSA heeft een hybride bekostigingsvorm (zowel publiek als privaat bekostigd) op het oog. SEO heeft het onderzoek in drie stappen uitgevoerd:

1. Een concurrentieanalyse op basis van deskresearch;
2. Een berekening van de marktomvang op basis van bestaande registratiedata;
3. Een peiling van de onderwijsvoorkeuren van de doelgroep op basis van een enquête onder expats.

Twee belangrijke concurrenten in voedingsgebied, een derde op komst

In de omgeving van Amsterdam (Amsterdam en Amstelveen) zijn zes internationale Engelstalige scholen gevestigd. De twee scholen die (deels) publiek bekostigd worden, zijn vanwege deze bekostigingsvorm de grootste concurrenten van een eventuele nieuwe internationale montessorischool. Het betreft twee scholen van schoolbestuur Esprit: Amsterdam International Community School (AICS) en De Nieuwe Internationale School Esprit (DENISE). Ouders van kinderen op het AICS betalen jaarlijks € 5.600 tot € 5.800 ouderbijdrage. DENISE is volledig publiek gefinancierd. Ouders van kinderen op deze school betalen jaarlijks een (vrijwillige) ouderbijdrage van € 300 tot € 900. De leerlingaantallen op AICS en DENISE stijgen al jaren (net als de leerlingaantallen op private internationale scholen in Amsterdam). Dit heeft Esprit ertoe doen besluiten om een nieuwe AICS-school te starten in Amsterdam-Zuidoost. Vooruitlopend hierop is gestart op een tijdelijke locatie in Amsterdam-Oost.

Stichtingsnormen worden snel behaald

Een basisprognose met conservatieve veronderstellingen toont aan dat een nieuwe (deels) publiek gefinancierde internationale school in Amsterdam de landelijk vastgestelde stichtingsnorm voor het po (minimaal 80 leerlingen) in zes jaar bereikt en voor het vo (minimaal 120 leerlingen) in vijf jaar. Voor het starten met peuteronderwijs hoeft geen leerlingenpotentieel aangetoond te worden. De veronderstellingen in de basisprognose hebben betrekking op:

- Het aandeel vier- (po) en twaalf-/dertienjarigen (vo) in het voedingsgebied (Amsterdam en Amstelveen) dat voor (deels) publiek gefinancierd internationaal onderwijs kiest. Dit wordt in de basisprognose voor de komende jaren constant verondersteld op hetzelfde percentage als in 2017;

- De mate waarin de nieuwe school in staat is om overtollige instroom van kinderen van expats naar zich toe te trekken. In de basisprognose wordt aangenomen dat de capaciteit van huidige scholen gelijk blijft en dat overtollige instroom 50/50 verdeeld wordt over de nieuwe AICS-school in Amsterdam Zuidoost en een nieuwe internationale montessorischool;
- De wachtlijsten. De basisprognose houdt er geen rekening mee dat de interesse voor internationaal onderwijs momenteel hoger is dan de werkelijke instroom in internationaal onderwijs. Veel internationale scholen, waaronder AICS en DENISE, hebben momenteel een wachtlijst;
- Het aantal groepen/klassen waarmee een nieuwe school start. Er wordt verondersteld dat ieder jaar gestart kan worden met een nieuwe lichter vierjarigen in het po en een nieuwe lichter twaalf- en dertienjarigen in het vo.

Met name de eerste en de derde veronderstelling zijn conservatief. De verwachting is dat het aandeel leerlingen dat kiest voor publiek gefinancierd internationaal onderwijs de komende jaren verder stijgt. De komst van verschillende internationale organisaties naar Amsterdam (waaronder het European Medicines Agency) zal het aantal expatkinderen en daarmee de vraag naar internationaal onderwijs doen toenemen. Indien rekening gehouden wordt met deze ontwikkeling dan wordt de stichtingsnorm zowel in het po als in het vo eerder bereikt dan in de basisprognose. Dat is ook het geval wanneer er niet alleen vier- en twaalf- en dertienjarigen instromen maar er gestart wordt met leeftijdsgroepen met meerdere leeftijden binnen één groep.

Curriculum, onderwijsvisie, klassengrootte en faciliteiten zijn belangrijk

Onder expats in Amsterdam, Amstelveen en Hilversum is een enquête uitgezet om de onderwijsvoorkeuren te peilen. Ongeveer 80 expats met kinderen in de po-leeftijd vulden deze enquête in en ongeveer 20 ouders met kinderen in de vo-leeftijd. Deze respons is laag als het afgezet wordt tegen het totale aantal expats in de regio. De resultaten geven daarom geen volledig representatief beeld maar moeten gezien worden als een indicatie van de onderwijsvoorkeuren van expats.

Respondenten vinden het curriculum, de onderwijsvisie en de klassengrootte de belangrijkste aspecten bij de keuze van een po-school voor hun kinderen. Veel respondenten wijzen op het belang van een internationaal curriculum en een onderwijsvorm die breed ingestoken wordt, toekomstbestendig is en niet alleen voor een Nederlandse vervolgschool voorbereidt. Expats hebben een voorkeur voor kleine klassen: de helft van de expats die klassengrootte belangrijk vindt, zou een klassengrootte van 25 niet meer accepteren. Een maximale reistijd naar school van 20 minuten is voor de meerderheid (70 procent) nog acceptabel, 25 minuten wordt voor de meesten al te veel. Een jaarlijkse ouderbijdrage tot € 5.000 zou 70 procent van de respondenten nog accepteren. Qua concrete onderwijsinvullingen hebben expats gemiddeld een voorkeur voor het International Primary Curriculum (IPC) boven een Nederlands curriculum. Ouders willen naar eigen zeggen intensief betrokken worden bij het onderwijs en hebben een voorkeur voor de overgang van po naar vo binnen dezelfde school. De belangrijkste aandachtsgebieden voor po-onderwijs zijn creatief denken, kritisch denken en probleemoplossend denken.

In de keuze voor een vo-school vinden respondenten curriculum en onderwijsvisie ook het belangrijkste. Ook faciliteiten binnen de vo-school zijn voor ouders zeer belangrijk, het gaat dan met name

om sportvoorzieningen, veiligheid en IT/technologie. Ook in het vo hebben ouders een voorkeur voor het International Baccalaureate-curriculum (IB). Er is geen uitgesproken voorkeur voor een structuur met zes jaarklassen of met drie leeftijdsgroepen. Ouders wensen ook in het vo intensief betrokken te zijn bij het onderwijs.

Voldoende ruimte in de markt, nadere invulling onderwijs behoeft haalbaarheidsonderzoek

Dit onderzoek laat net als verschillende andere analyses zien dat er nu en in de toekomst ruim voldoende vraag is voor een nieuwe school die deels publiek bekostigd internationaal onderwijs aanbiedt in Amsterdam. De huidige wachtlijsten op internationale scholen in Amsterdam reflecteren een knellend onderwijsaanbod, wat nog problematischer zal worden naarmate meer expats in Amsterdam en Amstelveen gaan wonen.

Om de kans op succes van een nieuwe internationale school te vergroten, zal de nieuwe school moeten inspelen op de voorkeuren van hun doelgroep: expats en hun kinderen. De enquête geeft aanwijzingen dat expats een internationaal curriculum belangrijk vinden waarmee moeiteloos van school overgestapt kan worden, dat expats niet zitten te wachten op differentiatie naar niveau binnen het po, intensief betrokken willen worden bij het onderwijs en de overgang naar het vo willen laten plaatsvinden binnen één school. Voor het vo lijken expats een voorkeur te hebben voor het differentiëren naar niveau.

Hoe in de nieuwe montessorischool het onderwijs nader ingevuld moet worden om een grote kans van slagen te hebben, behoeft nadere informatie. Een haalbaarheidsonderzoek zou onder andere licht moeten werpen op de bekendheid van montessorionderwijs bij de doelgroep, de afweging tussen een centrale locatie en ruime (sport)faciliteiten en de juridische mogelijkheden om een hybride financieringsvorm te hanteren.

Inhoud

Samenvatting	i
1 Inleiding	1
2 Concurrentieanalyse	5
3 Marktomvang	11
3.1 Primair onderwijs	12
3.2 Voortgezet onderwijs.....	15
3.3 Peuteronderwijs	18
4 Voorkeuren expats	19
4.1 Primair onderwijs	19
4.2 Voortgezet onderwijs.....	24
4.3 Huidige situatie kinderen van expats.....	26
5 Conclusies en vervolg	29
Literatuur	33
Bijlage A Stijgend instroompercentage po	35
Bijlage B Instroom op basis van belangstelling	37
Bijlage C Kenmerken respondenten	41
Bijlage D Respons open vraag schoolkeuze	43

1 Inleiding

De Montessori Scholengemeenschap Amsterdam (MSA) heeft SEO Economisch Onderzoek gevraagd uit te zoeken of er voldoende potentie is voor een nieuwe internationale montessorischool in Amsterdam. SEO stelt dit vast aan de hand van een concurrentieanalyse, een leerlingenprognose en een enquête onder de doelgroep.

De Montessori Scholengemeenschap Amsterdam (MSA) heeft het voornemen om een nieuwe montessorischool in de omgeving van Amsterdam te vestigen. De nieuwe school moet internationaal montessorionderwijs bieden aan 2- tot 18-jarigen. De MSA heeft SEO Economisch Onderzoek gevraagd te onderzoeken of er voldoende potentie is voor een dergelijke nieuwe school en onder welke voorwaarden de plannen een kans van slagen hebben.

Onderzoeksvragen

Voor dit onderzoek heeft SEO de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

1. Wat is de omvang van de potentiële markt voor een Engelstalig, publiek gefinancierde internationale montessorischool in Amsterdam voor peuter-, basis- en voortgezet onderwijs?
 - a. Wat zijn de doelgroepen voor de nieuwe school?
 - b. Wie zijn de concurrenten en wat zijn hun kenmerken?
2. Wat zijn de randvoorwaarden voor een succesvol marktaandeel van de nieuwe school?
 - a. Wat zijn de behoeften van consumenten die door de nieuwe school kunnen worden bediend?
 - b. Hoe kan de nieuwe school zich positioneren in de markt?

Aanpak

Drie stappen staan centraal in dit onderzoek: de concurrentieanalyse, de berekening van de markt-omvang en de enquête onder de doelgroep van de nieuwe school.

De **concurrentieanalyse** achterhaalt welke internationale scholen in de omgeving van Amsterdam gevestigd zijn, welk onderwijs daar aangeboden wordt, welke financieringsvormen de scholen hebben, hoe de leerlingenaantallen zich daar ontwikkelen en of er wachtlijsten bestaan. Daarmee ontstaat een beeld van welke scholen zich op dezelfde markt begeven als de beoogde nieuwe internationale montessorischool.

De **berekening van de marktomvang** gebeurt in eerste instantie op basis van openbare gegevens afkomstig van DUO, CBS, Scholen op de Kaart en de jaarlijkse rapporten van Dutch International Schools. Conform een eerder toegepaste methode voor de internationale school in Haarlem wordt in dit deel een leerlingenprognose gemaakt voor de nieuwe internationale school in Amsterdam (Van Elderen & Duits, 2017). De analyse houdt rekening met de specifieke omstandigheden in Amsterdam en werkt scenario's uit waardoor inzichtelijk wordt hoe het leerlingenaantal verloopt bij veranderende omstandigheden.

Ten slotte wordt via een **enquête onder de doelgroep van de nieuwe school** inzicht verkregen in de voorwaarden waaronder de nieuwe school een succes kan worden. Aan de ouders wordt

gevraagd aan te geven wat zij belangrijk vinden bij het kiezen van een nieuwe school voor hun kinderen.

Uitgangspunten

De plannen van de MSA met betrekking tot de nieuwe montessorischool zijn nog niet uitgekristalliseerd. Het is bijvoorbeeld nog niet duidelijk welke locatie de MSA voor de nieuwe school voor ogen heeft en aan welke precieze kenmerken het onderwijs op de school gaat voldoen. Voor het onderzoek is een aantal uitgangspunten ten aanzien van de nieuwe school gehanteerd.

Internationale school

Onder internationale scholen worden in dit onderzoek scholen verstaan met een internationaal curriculum, primair bestemd voor kinderen van expats. Buitenlandse scholen of Europese scholen worden buiten beschouwing gelaten.

Onderwijs en doelgroep

De nieuwe op te richten school richt zich op onderwijs aan 2- tot 18-jarigen: peuter-, basis- en voortgezet onderwijs. Het voortgezet onderwijs (vo) start met onderwijs op havo- en vwo-niveau. Het onderwijs is Engelstalig en (deels) publiek gefinancierd. De doelgroep betreft kinderen van expats: leerlingen die vanwege arbeidsmobiliteit van ouders voor langere tijd in het buitenland verblijven en daardoor (tijdelijk) aangewezen zijn op onderwijs in Nederland.

Box 1 Verschillende typen expats

Een gangbare definitie van een expat is de buitenlandse kenniswerker, maar er bestaat niet één sluitende definitie. Vaak worden expats met de volgende aspecten geassocieerd:

- Vanwege een speciale arbeids- of uitzendovereenkomst in het buitenland;
- Kortdurend verblijf;
- Hoogopgeleid;
- Hoog inkomen.

De 'traditionele' expat verblijft vaak niet meer dan drie jaar in het buitenland, een gevestigde expat verblijft langer dan drie jaar in het buitenland. Ruim 60 procent van de expats in de metropoolregio Amsterdam verblijft langer dan drie jaar in Nederland en een derde verwacht ten minste vijf jaar te blijven (Van der Meulen, Van Gent & Steegman, 2018). Het merendeel van de expats in en rond Amsterdam betreft dus gevestigde expats.

Het CBS (2015) heeft een poging gedaan het begrip expat af te bakenen om zo te bepalen hoeveel expats er in Nederland verblijven. De gehanteerde definitie is:

- In het buitenland geboren en zonder de Nederlandse nationaliteit;
- Tussen 18 en 75 jaar oud;
- Inschrijving in de gemeentelijke basisadministratie;
- Loon binnen 15 tot 35 procent hoogste lonen in de betreffende branche.

Met deze afbakening waren er op 31 december 2011 13.990 expats in Amsterdam en Amstelveen, wat neerkwam op 4,7 procent van de bevolking in het voedingsgebied.

Het rapport van Van Gent & Steegman (2018) geeft cijfers over de totale marktomvang van kinderen van expats in de regio Amsterdam en Amstelveen. Deze cijfers berusten op gegevens uit 2015. Er is geen eenduidige definitie van een expat (zie Box 1). Het rapport gaat uit van hoogop-

geleide buitenlanders met een modaal inkomen of hoger die voor kortere of langere tijd naar Nederland komen. Als deze definitie gehanteerd wordt dan woonden er in Amsterdam en Amstelveen in 2015 ongeveer 3.600 kinderen van expats tussen 4 en 11 jaar (po-leeftijd) en ongeveer 3.400 kinderen van expats tussen twaalf en zeventien jaar (vo-leeftijd). Ten slotte waren er in 2015 zo'n 2.300 kinderen van expats in de leeftijd 0 tot 3 jaar. Recentere cijfers zijn niet beschikbaar.

Financieringsvorm

Nederland kent verschillende vormen van internationaal onderwijs, soms geheel privaat gefinancierd (door ouders en/of bedrijven), soms (deels) publiek. In dit onderzoek worden (deels) publiek bekostigde internationale scholen in Nederland aangeduid met IGBO (internationaal georiënteerd basisonderwijs) en IGVO (internationaal georiënteerd voortgezet onderwijs). De nieuw op te richten school richt zich zowel op IGBO als IGVO.

Voedingsgebied

Het voedingsgebied van een school betreft het gebied waaruit het overgrote deel van de leerlingen afkomstig is of zal zijn. Voor een middelbare school is dat groter dan voor een basisschool. Voor internationale scholen geldt bovendien dat het voedingsgebied nog groter is dan voor reguliere scholen, omdat internationale scholen een regionale functie hebben.

De (deels) publiek bekostigde internationale basisschool AICS, gevestigd in Amsterdam-Zuid, trekt voornamelijk leerlingen uit de gemeenten Amsterdam en Amstelveen, maar ook uit Haarlemmermeer. Omdat het voedingsgebied het gebied betreft waaruit het overgrote deel van de leerlingen afkomstig is, is het vastgesteld als de gemeenten Amsterdam en Amstelveen samen. In dit onderzoek wordt het voedingsgebied soms ook de (directe) omgeving van Amsterdam genoemd.

2 Concurrentieanalyse

In de omgeving Amsterdam zijn zes internationale scholen gevestigd. De twee (deels) publiek bekostigde hiervan (AICS en DENISE) vormen directe concurrentie voor een internationale montessorischool die ook (deels) publiek bekostigd wordt. Er is voldoende vraag naar internationaal georiënteerd onderwijs, aangezien de leerlingaantallen op deze scholen blijven groeien. AICS breidt uit met de opening van een nieuwe locatie in Amsterdam Zuidoost.

In de brede omgeving van Amsterdam zijn verschillende internationale scholen gevestigd. Dit hoofdstuk beschrijft de belangrijkste concurrenten. Van deze internationale scholen is onderzocht welk internationaal curriculum ze onderwijzen, welke bekostigingsstructuur ze hanteren, hoe hoog een eventuele ouderbijdrage is en hoe groot de scholen zijn. Ook komen uitbreidingsplannen van deze scholen aan bod.

Alle informatie over de internationale scholen is gehaald uit schoolgidsen of van websites. Daarnaast is gebruikgemaakt van scholenopdekaart.nl, met gedetailleerde informatie over leerlingaantallen van de (deels) publiek gefinancierde scholen.

Omgeving Amsterdam en Amstelveen

In het beoogde voedingsgebied hebben zich zes internationale Engelstalige scholen gevestigd. Drie zijn er in Amsterdam gevestigd: Amsterdam International Community School (AICS), de British School of Amsterdam en de Nieuwe Internationale School Esprit (DENISE).¹ In Amstelveen zijn de International School Amsterdam en een afdeling van de kleinschalige basisschool Florencius gevestigd. Verder is de Amity International School Amsterdam gevestigd in Amstelveen. Deze van oorsprong Indiase scholengemeenschap heeft onlangs zijn deuren geopend.²

AICS

De AICS is een school van onderwijsstichting Esprit die zich zowel richt op kinderen van expats als op Nederlandse kinderen die internationaal onderwijs willen volgen. De school biedt primair onderwijs (po) aan volgens het *International Primary Curriculum (IPC)* en voortgezet onderwijs (vo) via het *Middle Years Program (MYP)* en het *Diploma Program (DP)*. AICS is geaccrediteerd door de *International Baccalaureate Organisation (IB)*. AICS is deels bekostigd door het ministerie van OCW, maar ouders moeten wel een schoolfee betalen tussen € 5.625 en € 5.805 voor een kind in het po en tussen de € 6.635 en € 8.485 voor een kind in het vo (hybride financiering). Deze bedragen zijn inclusief examengeld, schoolreisbijdrage en een jaarlijkse waarborgsom. De school heeft zo'n duizend leerlingen, waarvan ongeveer twee derde naar het po gaat. Er is een wachtlijst voor groepen waar veel belangstelling voor bestaat.

¹ Strikt genomen is DENISE geen internationale school maar een Nederlandse school die een internationaal curriculum aanbiedt in het Engels. Omdat de school zich sterk richt op kinderen van expats wordt de school hier als internationale school aangemerkt.

² Verder is er nog de Academy for Gifted and Talented. Deze school biedt privaat onderwijs aan op meerdere locaties in de wereld. Ze bieden één-op-één onderwijs aan of onderwijs in kleine klassen, en bereiden hun leerlingen voor om toegelaten te worden tot topuniversiteiten. Het is niet duidelijk of er een vaste locatie in Amsterdam is.

DENISE

Denise is een tweede internationale school van onderwijsstichting Esprit en is sinds 2014 in bedrijf. Aangeboden worden zowel po- als vo-onderwijs, in het po volgens het *Primary Years Program (PYP)*, wat door IB geaccrediteerd is, en in het vo volgens het MYP en DP.³ Leerlingen kunnen er ook voor kiezen om hun diploma te behalen via ‘de Nederlandse route’. Vanaf de bovenbouw in het vo stromen zij dan door naar vmbo, havo of vwo. DENISE is een publiek bekostigde school. Wel vraagt de school een vrijwillige bijdrage van € 300 tot € 900 per kind aan ouders, afhankelijk van hun inkomen. In het huidige schooljaar gaan zo’n 350 leerlingen naar deze school. Voor po is er een wachtlijst, voor vo geeft de school aan geen wachtlijst te hanteren.

British School of Amsterdam

De British School of Amsterdam is een volledig private onderwijsinstelling die volgens het Britse onderwijssysteem les geeft. Deze is geaccrediteerd door de Britse overheid als een British School Overseas. Uiteindelijk behalen leerlingen aan deze school een *General Certificate of Secondary Education (GCSE)* en kunnen doorstuderen voor *General Certificates of Education (GCE’s)*, wat toegang geeft tot hogescholen en universiteiten. De school biedt (opvang en) onderwijs aan voor 3- tot 18-jarigen. De kosten per jaar bedragen € 15.720 voor po en € 16.650 voor vo, waar nog administratieve kosten en een waarborgsom bovenop komen. In het huidige schooljaar zijn ruim 900 leerlingen ingeschreven, van wie ongeveer twee derde naar de po-afdeling gaat. Ook de British School of Amsterdam heeft wachtlijsten voor bepaalde groepen. Voor sommige groepen is er zelfs geen plaats meer op de wachtlijst.

International School Amsterdam

De International School Amsterdam in Amstelveen heeft een po- en vo-afdeling, met daarnaast kinderopvangfaciliteiten. Het primair onderwijscurriculum is het PYP-curriculum. In het vo volgen leerlingen het MYP- en DP-curriculum. Het is een volledig private school. Ouders moeten voor het po een jaarlijkse bijdrage betalen van € 18.500 tot € 20.375 per kind. Voor het vo bedraagt dit € 22.775 tot € 24.200 per kind. Daarbovenop komen nog administratieve kosten, een waarborgsom, kosten voor busvervoer en een *capital fee*.⁴ Qua leerlingenaantal is dit de grootste internationale school in de omgeving Amsterdam, met meer dan 1.300 leerlingen. Ook deze school heeft een wachtlijststelsel.

Florencius International Primary School

De Florencius International Primary School is sinds 2014 gevestigd in Amstelveen. Het is een kleinschalige basisschool (ongeveer 50 leerlingen) met een tweede vestiging in Laren. Leerlingen van 5 tot 12 jaar volgen het IPC-curriculum, maar er is ook een Nederlandstalige opleiding. De school is volledig privaat bekostigd en hanteert een ouderbijdrage van € 20.850 per jaar. De organisatie geeft aan dat er nog plekken vrij zijn op deze school.

³ Het verschil tussen IPC (ontwikkeld door Fieldwork Education) en PYP (ontwikkeld door IB) is dat PYP docenten meer vrijheid geeft om zelf de lessen in te vullen. Niet iedere docent vindt dit prettig. Het vereist ervaring, organisatie en goede training. Beide curricula zijn gebaseerd op onderzoekend leren en thematisch ingedeeld. Bron: <http://www.expatarrivals.com/article/how-to-choose-the-right-international-school-curricula-for-expat-kids>.

⁴ De capital fee wordt gebruikt voor onderhoud van het schoolgebouw, kosten voor ICT etc.

Amity International School

De laatste internationale school in de omgeving van Amsterdam is Amity International School Amsterdam. Deze school heeft zijn deuren onlangs geopend. De privaat gefinancierde school biedt het PYP-curriculum voor po, waarvoor zij nog wel de accreditatie moeten bemachtigen. Op termijn wil deze school ook vo aanbieden. Ze geven aan capaciteit te hebben voor 500 leerlingen. De kosten voor ouders bedragen € 16.550 tot € 17.950 per jaar. De organisatie biedt de eerste 100 leerlingen een studiebeurs van € 2.000 tot € 3.000 aan gedurende hun eerste jaar.

Bredere omgeving van Amsterdam

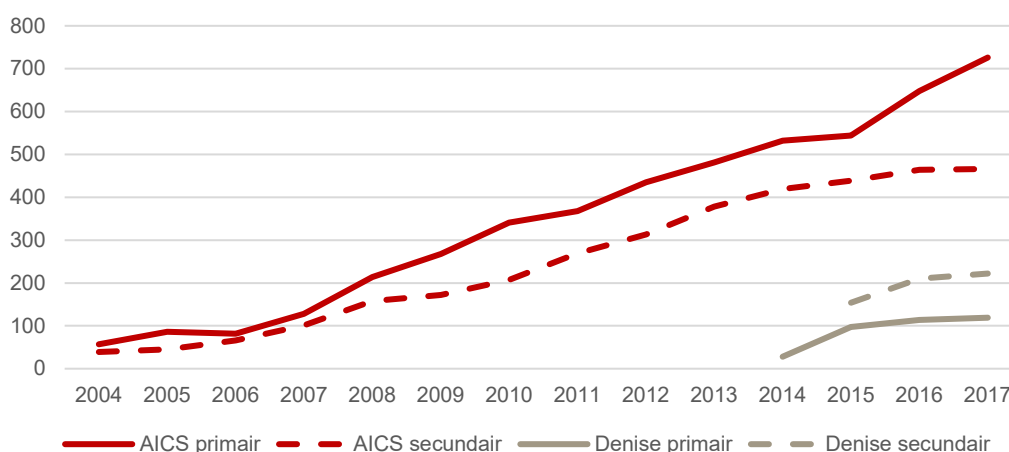
In de bredere omgeving van Amsterdam zijn nog acht internationale scholen gevestigd: twee in Almere, drie in de omgeving Hilversum, twee in Hoofddorp en een recent opgerichte school in Haarlem. Dit zijn voornamelijk (deels) publiek bekostigde scholen en er zijn geen wachtlijsten. Er is buiten de directe omgeving van Amsterdam dus geen tekort aan capaciteit op internationale scholen. Tabel 2.1 vat de belangrijkste kenmerken van deze en de hierboven genoemde scholen samen.

Ontwikkelingen

In het komende schooljaar verwacht de Amity International School Amsterdam officieel zijn deuren te openen. Daarnaast wil een aantal scholen uitbreiden. Zo opent de AICS een nieuwe locatie in Amsterdam-Zuidoost en daarop vooruitlopend wordt komend schooljaar gestart met een tijdelijke locatie in Amsterdam-Oost. Florencius heeft plannen een school te openen in Haarlem in de loop van 2018, en in Laren opent komend schooljaar een zusterschool van de International School Hilversum Alberdingk Thijm.

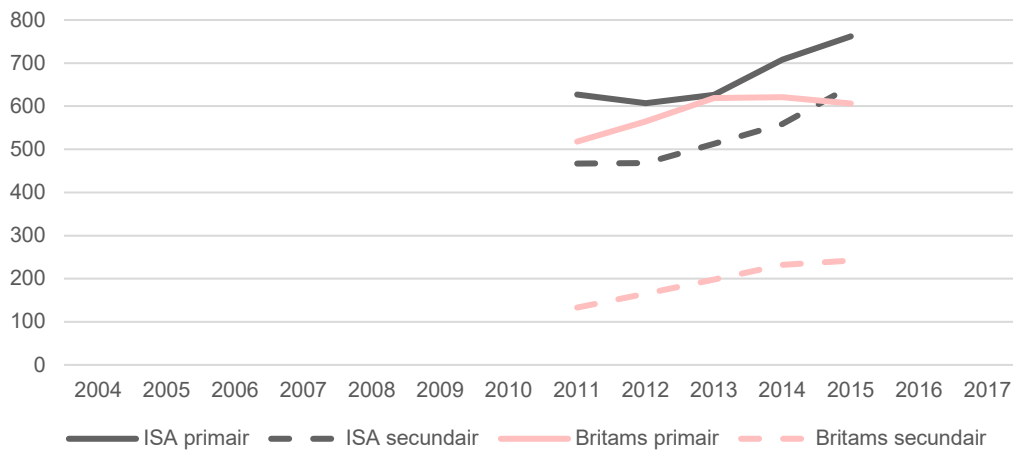
De leerlingenaantallen van AICS en DENISE zijn door de jaren heen flink toegenomen, zo toont Figuur 2.1 aan. Het lijkt er dus op dat er nog volop vraag is naar (deels) publiek bekostigd, internationaal onderwijs in Amsterdam. Bij de private scholen is er ook een stijging zichtbaar (Figuur 2.2).

Figuur 2.1 Leerlingenaantallen van deels bekostigde scholen in het voedingsgebied stijgen

Bron: Annual Report 2017 en scholenopdekaart.nl, bewerking SEO. DENISE is in 2014 begonnen.

Figuur 2.2 Leerlingenaantallen van private scholen in het voedingsgebied stijgen

Bron: Staat van het Internationaal Onderwijs en deskresearch, bewerking SEO.

Conclusie

In de directe omgeving van Amsterdam (Amsterdam en Amstelveen) zijn zes internationale scholen gevestigd. Allemaal bieden ze po aan, vier van de zes momenteel ook vo. Amity verwacht in de komende jaren ook vo aan te bieden, maar vooralsnog begint deze school alleen met po-leerlingen. Daarnaast bieden drie scholen voorschoolse educatie aan. Dit zijn alle privaat gefinancierde scholen.

Het is waarschijnlijk dat een nieuwe school van MSA het meest met AICS en DENISE gaat concurreren. Dit zijn scholen die net als de beoogde nieuwe internationale montessorischool (deels) publiek gefinancierd worden. Deze scholen hanteren beide wachtlijsten (DENISE alleen voor po), maar met de opening van de nieuwe locatie van AICS is het waarschijnlijk dat (bij een gelijkblijvend aantal leerlingen dat naar internationale scholen wil) de wachtlijsten afnemen, dan wel verdwijnen. DENISE is een publiek bekostigde school en kent daardoor geen schoolfee (wel een vrijwillige ouderbijdrage van € 300 tot € 900 per kind), AICS is deels door ouderbijdragen bekostigd en rekent een fee van tussen de € 5.625 en € 8.485 per kind. De geheel privaat bekostigde scholen zijn een stuk duurder, beginnend bij een schoolfee van € 14.800 per kind. AICS geeft les volgens het IPC-, MYP- en DP-curriculum, DENISE volgens het PYP-, MYP- en DP-curriculum en biedt daarnaast een Nederlands curriculum aan.

Tabel 2.1 Concurrentieanalyse van internationale scholen in Amsterdam en de bredere omgeving

Naam	Locatie	Bestaat sinds	Type onderwijs	Soort programma	Bekostiging	School fee PO (€ per kind per jaar)	School fee VO (€ per kind per jaar)	WachtlIJst
Amsterdam International Community School (AICS)	Amsterdam	2003	PO en VO	IPC, MYP en DP	Hybride	5625-5805	6.635- 8.485	Ja
International School Amsterdam	Amstelveen	1964	pre, PO en VO	PYP, MYP en DP	Privaat	18.500-20.375	22.775- 24.200	Ja, wachtlIJst
The British School of Amsterdam	Amsterdam	1978	pre, PO en VO	GCSE en GCE	Privaat	15.540-15.720	16.650	Ja, korte en lange wachtlIJsten
Florencius International School	Amstelveen	2014	PO	IPC en Nederlands	Privaat	20.850	-	Plekken vrij
Amity International School Amsterdam	Amstelveen	2018	pre, PO	PYP	Privaat	14.800-16.200	-	Nee
De Nieuwe Internationale School Esprit (DENISE)	Amsterdam	2014	PO en VO	PYP, MYP en DP of NL examens	Publiek	300-900	300-900	Ja, voor PO
International School Almere	Almere	2002	VO	MYP en DP	Hybride	-	5.500-6.250	Plekken vrij
International Primary School Almere	Almere		pre en PO	IPC en Nederlands	Hybride	3.960	-	Nee
International Primary School Hilversum	Hilversum	1986	PO	PYP	Hybride	3.650	-	Nee
International School Hilversum Alberdingk Thijm	Hilversum	1986	PO en VO	IPC, MYP en DP	Hybride	3.252	4.153-6.024	Nee
Florencius International School	Laren	2008	PO	IPC en Nederlands	Privaat	20.850	-	Plekken vrij
Gifted Minds International School	Hoofddorp		pre en PO	PYP	Privaat	12.700-15.700	-	Nee
Optimist International School	Hoofddorp	2018	PO	IPC	Hybride	4.600	-	
International School Haarlem	Haarlem	2017	PO en VO	IPC, MYP en DP	Hybride	4.600	5.750	Plekken vrij

Bron: SEO Economisch onderzoek (2018) op basis van deskresearch. De scholen met een grijze achtergrond bevinden zich in het voedingsgebied

3 Marktomvang

Het oprichten van een internationaal georiënteerde publiek bekostigde school gaat gepaard met landelijk vastgestelde stichtingsnormen. In de basisprognose worden die voor het po in zes jaar gehaald, voor het vo in vijf jaar. De basisprognose van de leerlingaantallen is een ondergrens omdat nog geen rekening is gebonden met een stijgend aantal expats in Amsterdam.

Het oprichten van een internationaal georiënteerde, bekostigde school met basis- of middelbaar onderwijs gaat gepaard met landelijk vastgestelde stichtingsnormen. Een prognose van de leerlingaantallen moet aantonen dat de stichtingsnorm wordt bereikt binnen de gestelde termijn. De prognose moet voldoen aan vastgestelde voorwaarden. Deze worden toegelicht in Box 2.

Box 2 Eisen waaraan leerlingenprognose internationaal onderwijs moeten voldoen

In de Wet op het primair onderwijs (WPO) ligt vast waaraan een leerlingenprognose voor een afdeling internationaal georiënteerd onderwijs moet voldoen om in aanmerking te komen voor bekostiging.

De prognose:

- moet inzicht geven in het verwachte aantal leerlingen per jaar;
- moet gebaseerd zijn op statistische gegevens;
- moet de berekeningen vermelden op basis waarvan de prognose tot stand komt,

Voor IGBO geldt de eis dat het verwachte aantal leerlingen op de school binnen vijf jaar na oprichting van de school ten minste tachtig bedraagt.⁵ Als er al IGBO-scholen zijn binnen redelijke afstand (het voedingsgebied) van de nieuwe school, mogen de leerlingen die naar de bestaande scholen gaan niet meegeteld worden.

De stichtingsnorm voor IGVO betekent dat er ten minste 120 leerlingen in het zesde en tiende jaar na oprichting naar de school gaan.⁶ Deze stichtingsnorm is vastgelegd in een beleidsregel en gaat niet dieper in op de specificaties van de prognose. In dit onderzoek wordt aangenomen dat het in grote lijnen overeenkomt met de eisen voor de prognose voor IGBO.

Dit hoofdstuk presenteert de leerlingenprognose op basis van de in Box 2 genoemde in de wet vastgelegde criteria. Een alternatieve methode om leerlingenpotentieel aan te tonen is door te bepalen hoeveel (kinderen van) expats zich in het voedingsgebied bevinden en rekening te houden met de ontwikkeling hierin. Het probleem met deze methode is dat het lastig aantonen is wie precies tot de groep expats behoort en dat kinderen van deze moeilijk vast te stellen groep naar veel verschillende scholen kunnen, afhankelijk van de voorkeuren van hun ouders (internationaal privaats bekostigd, internationaal publiek bekostigd, Nederlands publiek bekostigd, tweetalig etc.). De in dit onderzoek gehanteerde methode kijkt naar de marktomvang van leerlingen die (willen) instromen in (deels) bekostigd internationaal onderwijs.

⁵ Artikel 85a, Wet op het primair onderwijs.

⁶ Beleidsregel IGVO 2010 (nr. VO/FBI 212262).

3.1 Primair onderwijs

De basisprognose laat zien dat de stichtingsnorm voor een nieuwe internationaal georiënteerde basisschool na zes jaar wordt behaald (Tabel 3.1, kolom (6)). Voor de prognoseberekening is zoveel mogelijk gebruikgemaakt van actuele data over het voedingsgebied om een accuraat beeld te geven.⁷

Bij het berekenen van de marktomvang is het uitgangspunt dat de school begint met een kleutergroep en dat de groep ieder jaar wordt aangevuld met nieuwe kleuters.⁸ Er wordt uitgegaan van vierjarigen omdat zij voor het eerst naar school gaan en hun ouders dus voor een schoolkeuze staan. Van oudere kinderen op andere scholen wordt aangenomen dat zij niet van school overstappen naar de nieuwe montessorischool. De basis voor de prognoseberekening voor po is daarmee het aantal vierjarigen in het desbetreffende voedingsgebied. Dit is de *basisgeneratie*. Om tot de basisgeneratie (kolom (2)) te komen, gebruiken we het aantal nul- tot vierjarigen in het voedingsgebied volgens de meest recente bevolkingsprognose van het CBS. Het CBS berekent de bevolkingsprognose per gemeente naar leeftijdsgroepen van vijf leeftijdscohorten. We berekenen de basisgeneratie door nul- tot vierjarigen voor Amsterdam en Amstelveen op te tellen en door vijf te delen.

Kolom (3) laat zien hoeveel kinderen van de basisgeneratie naar verwachting kiezen voor internationaal georiënteerd basisonderwijs dat (deels) publiek bekostigd wordt. Deze inschatting komt tot stand op basis van het meest recente instroompercentage in het IGBO in Amsterdam en Amstelveen. 1,24 procent van de basisgeneratie in 2017 is ingestroomd in het IGBO (Tabel 3.2). Kolom (3) gebruikt dit percentage bij de berekening van de prognose van de instroom in IGBO voor de komende jaren.

⁷ De regionale bevolkingsprognose van het CBS en PBL wordt iedere drie jaar gepubliceerd. De meest recente prognose komt uit 2016.

⁸ De leerlingen schuiven ieder jaar een leerjaar door. Omdat het gaat om kinderen van expats zal er relatief veel verloop zijn onder de leerlingen: er vertrekken veel leerlingen na een verblijf van een paar jaar in de school. Daar staat tegenover dat er in verloop van tijd ook weer kinderen van nieuwe expats naar de school komen en instromen in hogere klassen. Aangenomen wordt dat beide stromen elkaar in balans houden.

Tabel 3.1 De stichtingsnorm voor IGBO wordt na zes jaar bereikt

Jaar	(1) Aantal nul- tot en met vierjarigen in voedingsgebied (CBS)	(2) Aantal vierjarigen (basisgeneratie) (kolom (1) gedeeld door 5)	(3) Instroom van basisgeneratie in eerste leerjaar IGBO (Scholen op de Kaart)	(4) Instroom van basisgeneratie waarvoor geen ruimte is (gecorrigeerd voor bestaande aanbod)	(5) Prognose instroom int. montessorischool (gecorrigeerd voor toekomstige aanbod)	(6) Prognose (cumulatief)
2018	57.300	11.460	142	21	11	11
2019	58.800	11.760	145	25	12	23
2020	60.100	12.020	149	28	14	37
2021	61.300	12.260	152	31	15	52
2022	62.200	12.440	154	33	17	69
2023	63.200	12.640	156	36	18	87
2024	63.900	12.780	158	37	19	105
2025	64.600	12.920	160	39	20	114
2026	65.200	13.040	161	41	20	122
2027	65.700	13.140	163	42	21	129
2028	66.200	13.240	164	43	22	135
2029	66.500	13.300	165	44	22	141
2030	66.800	13.360	165	45	22	145
2035	67.800	13.560	168	47	24	-

Bron: SEO Economisch Onderzoek op basis van CBS Statline en scholenopdekaart.nl.

Op dit moment zijn er twee IGBO-scholen in Amsterdam. Van alle IGBO-leerlingen zitten naar verwachting 121 leerlingen in het eerste schooljaar (IGBO telt zeven leerjaren, dus een zevende van het totaal 845). Voor deze bestaande capaciteit moet gecorrigeerd worden omdat een deel van de vierjarige IGBO-instromers naar deze bestaande scholen zal gaan. Nadat deze leerlingen in mindering zijn gebracht, blijft een inschatting van de toekomstige wachtlijst voor het eerste schooljaar IGBO in het voedingsgebied over (kolom (4)). Met andere woorden, dit is het aantal leerlingen waar bij gelijkblijvende capaciteit geen ruimte voor is op de bestaande scholen. De aanname van gelijkblijvende capaciteit is realistisch omdat bestaande scholen momenteel al wachtlijsten hantieren.

Voor zover bekend heeft alleen AICS plannen om uit te breiden.⁹ Deze vestiging zal een directe concurrent worden van de beoogde nieuwe internationale montessorischool. Omdat ook deze nieuwe school vist in de pool van internationale leerlingen die naar een publiek bekostigde internationale school gaan, moet ook hiervoor gecorrigeerd worden. We nemen aan dat de leerlingen waar nu geen ruimte voor is zich 50/50 verdelen over deze twee nieuwe scholen. Met andere woorden, beide nieuwe scholen zijn even goed in staat om de leerlingen aan te trekken voor wie geen plek is bij het huidige aanbod. Kolom (6) geeft het cumulatieve leerlingaantal van de nieuwe internationale montessorischool weer, waarbij ieder jaar nieuwe leerlingen in het eerste jaar instromen. De stichtingsnorm van 80 leerlingen wordt binnen zes jaar gehaald.

⁹ <https://www.amsterdam.nl/actueel/nieuws/international-school/>

Tabel 3.2 Statistische kengetallen bij berekening basisprognose po

Onderwerp		Opmerking	Cijfers over het jaar...
Aantal leerlingen in bestaande IGBO in voedingsgebied	845	Bron: scholenopdekaart.nl	2017/2018
Aantal leerlingen in het eerste jaar in IGBO	121	Eén zevende deel van het totaal; het IPC bestaat uit zeven leerjaren	2017/2018
Aantal vierjarigen in voedingsgebied	9.759	Bron: CBS Statline.	2018
Instroompercentage IGBO	1,24%		

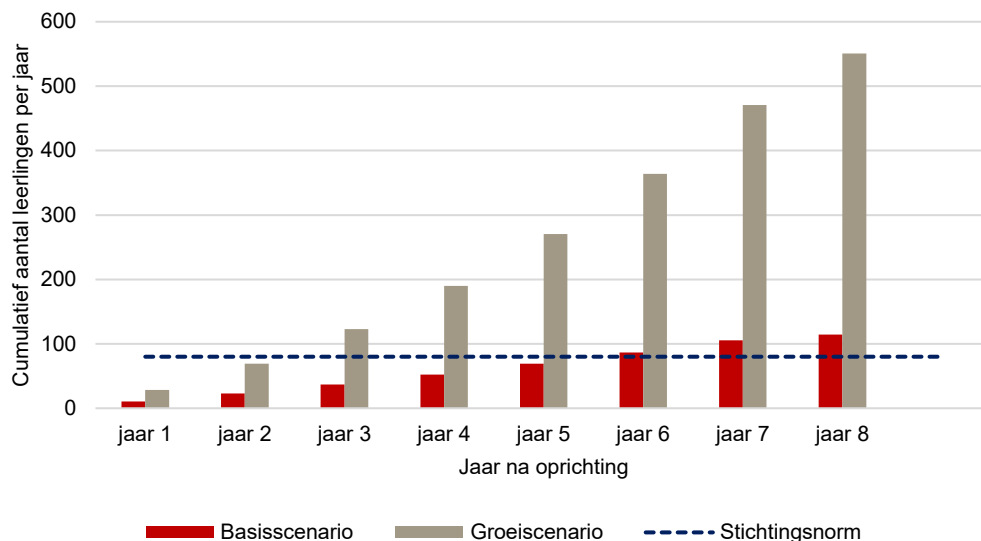
De basisprognose is een ondergrens

De gehanteerde methode in Tabel 3.1 resulteert in een ondergrens van de instroomprognose. Dit ligt aan het feit dat sommige onderliggende aannames conservatief zijn en dat er geen rekening wordt gehouden met het dynamische aspect van instroomcijfers.

Een belangrijke aanname in de basisberekening is dat de school start met maar één groep, waar vervolgens ieder jaar een nieuwe groep vierjarigen bijkomt. In navolging van een recente prognose voor internationaal onderwijs in Haarlem (Van Elderen & Duits, 2017) is de instroom in het eerste schooljaar als basis genomen. Aangezien er wachtlijsten zijn voor meerdere klassen in het internationaal po én aangezien expats ook oudere kinderen meenemen die nog geen school hebben, is het aannemelijk dat er meerdere klassen tegelijk kunnen starten. In dat geval zou de stichtingsnorm eerder behaald kunnen worden.

Een ander belangrijk aspect is het instroompercentage. Bij de berekening van de bevolkingsprognose houdt het CBS rekening met de instroom van arbeidsmigranten, maar het is niet duidelijk of zij onderscheid maken tussen de instroom van laag- en hoogopgeleide arbeidsmigranten. Met de komst van verschillende internationale organisaties naar Amsterdam, waaronder het European Medicines Agency, zal naar verwachting de toestroom van expats naar de regio Amsterdam toenemen. Dat heeft een positief effect op het aantal ouders dat geïnteresseerd is in internationale scholen. Het is echter moeilijk om dit effect cijfermatig te vertalen. Wel kan gekeken worden naar de ontwikkeling van het instroompercentage over de afgelopen jaren. Het instroompercentage in de basisberekening is gebaseerd op de meest recente cijfers over IGBO-leerlingen uit 2017. Echter is dit instroompercentage de afgelopen jaren sterk gestegen. Zo was het instroompercentage in 2015 ongeveer 0,88 procent. Daarmee is het percentage met ongeveer 40 procent gestegen in twee jaar. De verwachting is dat het instroompercentage in de nabije toekomst verder zal stijgen. Figuur 3.1 toont dat, wanneer we rekening houden met een groeiend instroompercentage, de stichtingsnorm ruimschoots binnen de gestelde termijn wordt behaald. Bijlage A geeft de berekening onderliggend aan deze figuur.

Figuur 3.1 Met het groeiscenario wordt de stichtingsnorm al in het derde jaar na oprichting behaald

Bron: SEO Economisch Onderzoek op basis van CBS Statline en scholenopdekaart.nl.

Daarnaast meet het instroompercentage in de basisberekening niet de *belangstelling* voor IGBO, maar voor hoeveel leerlingen er capaciteit is. Leerlingen die nu op de wachtlijst staan om toegelaten te worden, komen niet tot uitdrukking in het instroompercentage. Zij behoren uiteraard wel tot de potentiële leerlingen. Bijlage B werkt twee scenario's uit waarbij het instroompercentage – belangstellingspercentage - de leerlingen op de wachtlijst meeneemt. Ook met deze aanname bereikt de prognose sneller de stichtingsnorm.

Verder zijn voorkeuren van ouders ook van belang voor de prognose. Ouders kunnen bewust kiezen voor montessorionderwijs (of juist niet) in plaats van het huidige aanbod internationaal onderwijs. Bij het berekenen van de het aantal leerlingen waar nu geen ruimte voor is (kolom vier), gaan we er echter vanuit dat de leerlingen eerst instromen in de bestaande scholen. Of dit ook daadwerkelijk het geval zal zijn, is niet te kwantificeren, noch te kwalificeren op basis van statistische gegevens. De voorkeur voor een bepaald type onderwijs raakt ook de veronderstelling dat beide nog te openen scholen evenveel leerlingen aantrekken. Ook dit effect is op de voorhand niet te bepalen en kan zowel positief als negatief uitpakken.

3.2 Voortgezet onderwijs

Uit de prognose blijkt dat voor het vo de stichtingsnorm behaald wordt binnen vijf jaar. De berekening maakt gebruik van de meest actuele statistische gegevens, al wijkt de berekening op bepaalde punten iets af van de berekening voor het po. De basisprognose is wederom een ondergrens van het leerlingenpotentieel omdat uitgegaan is van conservatieve veronderstellingen.

De basis voor de prognoseberekening voor het vo bestaat uit de leerlingen die instromen in het eerste leerjaar. Dat zijn dus de twaalf- en dertienjarigen. DUO hanteert prognosemodellen om het

aantal leerlingen in Nederland te voorspellen.¹⁰ Deze prognose berekent het totaal aantal leerlingen per regio. Voor het voedingsgebied is dit weergegeven in de eerste kolom. In het voedingsgebied gaat 20,6 procent van de leerlingen naar de eerste klas van het vo (Tabel 3.4). De basisgeneratie is dus ongeveer één vijfde van de leerlingenprognose.

De meeste IGVO-leerlingen doen havo of vwo en de verwachting is dat de kinderen van (toekomstige) expats hetzelfde niveau zullen hebben. Daarom gebruiken we de basisgeneratie voor havo-/vwo-leerlingen om de instroom te berekenen. Voor Amsterdam geldt dat ongeveer 60 procent van de leerlingen naar de havo of het vwo gaat (Tabel 3.4). Kolom (3) bevat de prognose van het aantal eerstejaars dat naar havo- of vwo-klassen gaat.

Het aantal leerlingen uit de havo-/vwo-basisgeneratie dat naar verwachting instroomt in het eerste jaar van het IGVO (kolom (4)) is berekend op basis van de huidige instroom in het IGVO. Dit komt neer op 2,34 procent voor het voedingsgebied. Het is berekend door te kijken naar het aandeel IGVO-leerlingen in Amsterdam in de gehele havo-/vwo-populatie in Amsterdam.

Kolom (5) corrigeert voor de capaciteit van de bestaande IGVO-scholen in Amsterdam. Het MYP en aansluitend het DP duren samen zeven jaar. Het aantal leerlingen in het eerste jaar van internationaal onderwijs is ongeveer 98 leerlingen: één zevende van het totaal. Door deze leerlingen af te trekken van de instroom blijft de geschatte toekomstige wachtlijstomvang over. Voor deze leerlingen is dus geen plaats gegeven de huidige capaciteit.

De capaciteit van de bestaande scholen zal naar verwachting wel veranderen. Het uitbreidingsplan van AICS beslaat namelijk zowel het po als het vo. Daarom zal de internationale montessorischool ook voor het vo concurreren met een uitbreiding van AICS. We nemen wederom aan dat de belangstelling voor deze twee scholen gelijk is, waardoor de helft van de leerlingen instroomt in de nieuwe internationale montessorischool.

Kolom (5) geeft de doorstroom naar leerjaar vijf weer, waarbij aangenomen wordt dat een deel van de leerlingen (10 procent) de school tussentijds verlaat, in navolging van het rapport voor Haarlem (Van Elderen & Duits, 2017). De prognose van het aantal leerlingen bereikt de stichtingsnorm van 120 leerlingen binnen vijf jaar.

¹⁰ Deze prognoses verschijnen ieder jaar. De meest recente prognose is van peildatum 1 oktober 2017.

Tabel 3.3 De prognose voor IGVO: de nieuwe school haalt de stichtingsnorm binnen vijf jaar

Jaar	(1) Aantal leerlingen in voedingsgebied (DUO)	(2) Aantal twaalf-/dertienjarigen (basisgeneratie)	(3) Basisgeneratie met havo-/vwo-niveau	(4) Instroom eerste jaar IGVO (Scholen op de kaart)	(5) Instroom waar geen ruimte voor is (gecorrigeerd voor bestaande aanbod)	(6) Instroom int. montessorischool (gecorrigeerd voor toekomstige aanbod)	(7) Doorstroom van 90% naar leerjaar 5
2018	49.171	10.147	6.236	146	48	24	24
2019	49.664	10.249	6.299	147	49	25	48
2020	50.388	10.399	6.391	149	51	26	74
2021	51.144	10.555	6.487	152	53	27	101
2022	51.758	10.681	6.564	154	55	28	126
2023	52.372	10.808	6.642	155	57	29	131
2024	52.633	10.862	6.675	156	58	29	135
2025	52.651	10.866	6.678	156	58	29	138
2026	52.769	10.890	6.693	157	58	29	140
2027	52.821	10.901	6.699	157	58	29	142
2028	53.394	11.019	6.772	158	60	30	143
2029	54.095	11.164	6.861	160	62	31	146
2030	54.742	11.297	6.943	162	64	32	149
2035	58.957	12.167	7.477	175	77	38	-

Bron: SEO Economisch Onderzoek op basis van DUO en scholenopdekaart.nl.

Het instroompercentage voor IGVO is stabiel over de tijd. In 2015 was het 2,13 procent en in 2016 2,35 procent. Op basis hiervan verwachten wij daarom geen grote veranderingen in het instroompercentage in de komende jaren. Wel is het wederom belangrijk om op te merken dat het instroompercentage niet de gehele belangstelling voor IGVO meet. In Bijlage B bepalen we wat het leerlingenpotentieel is op basis van de belangstelling voor IGVO, waarbij rekening wordt gehouden met de huidige omvang van wachtlijsten. Hieruit blijkt dat de stichtingsnorm eerder bereikt wordt.

De inschatting is gemaakt zonder rekening te houden met specifieke voorkeuren voor een bepaald type onderwijs. Deze voorkeuren kunnen het leerlingaantal beïnvloeden, op eenzelfde wijze als beschreven in paragraaf 3.1.

Tabel 3.4 Statistische kengetallen voor berekening prognose vo

Onderwerp		Opmerking	Cijfers over het jaar ...
Aantal leerlingen in het vo in voedingsgebied	47.856	Bron: DUO leerlingentellingen	2017/2018
Aantal twaalf-/dertienjarigen in het vo in voedingsgebied	9.876	Bron: DUO leerlingentellingen	2017/2018
Aandeel twaalf-/dertienjarigen	20,6%		
Aantal havo-/vwo-leerlingen in leerjaar 3	5.252	Bron: DUO leerlingentellingen	2017/2018
Aantal havo-/vwo-leerlingen obv vermenigvuldigingsfactor	29.411	Vermenigvuldigingsfactor= 5,6 voor havo/vwo	
Aandeel havo/vwo van het totaal	61,5%		
Aantal leerlingen in het IGVO	688	Bron: Scholen op de kaart	2017/2018
Aandeel IGVO van de havo-/vwo-leerlingen	2,34%		
Aantal leerlingen in het eerste jaar van IGVO	98	Het MYP en DP duren samen zeven jaar, dus één zevende van het totaal	

3.3 Peuteronderwijs

De nieuwe montessorischool richt zich ook op peuteronderwijs. Peuteronderwijs is in Nederland niet zo ingeburgerd als in veel andere landen en vooral gericht op leerlingen met een risico op een leerachterstand. Onderzoek van de Inspectie van het Onderwijs (2017)¹¹ toont aan dat steeds meer peuters zonder een dergelijk risico voorschoolse educatie krijgen. Dat komt omdat in sommige steden het aantal plekken voor peuteronderwijs groter is dan het aantal peuters uit de doelgroep dat bereikt wordt. In Amsterdam, Almere, Eindhoven en Rotterdam zijn daardoor ook kinderen zonder risico op achterstand welkom en hebben alle jonge kinderen recht op enkele uren peuteronderwijs per week.

Anders dan bij scholen in het basis- en voortgezet onderwijs hoeft bij het starten van een school met peuteronderwijs niet aangetoond te worden dat er voldoende leerlingenpotentieel is. De constateringen dat in Amsterdam alle jonge kinderen (zonder én met risico op leerachterstand) recht hebben op peuteronderwijs en dat peuteronderwijs in veel landen gebruikelijk is wekken vertrouwen dat ook voor deze vorm van onderwijs op de nieuwe internationale montessorischool in Amsterdam voldoende ouders (expats) enthousiast gemaakt kunnen worden.

¹¹ <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/steeds-meer-kinderen-krijgen-peuteronderwijs-ook-als-er-geen-risico-op-achterstand-is~b9fee49a/>

4 Voorkeuren expats

Expats uit de omgeving Amsterdam geven aan dat zij het curriculum, de onderwijsvisie en de klassengrootte belangrijke factoren vinden bij de schoolkeuze. Ze hebben een voorkeur voor een internationaal curriculum dat breed ingestoken wordt. Een groot deel van de expats is ontevreden over het keuzeaanbod als het gaat om de schoolkeuze, zo geven ze aan in een enquête.

De doelgroep van de nieuw op te richten school van MSA betreft de (toekomstige) kinderen van expats in de omgeving Amsterdam. In een Engelstalige enquête onder expats uit de omgeving Amsterdam is gevraagd naar hun voorkeuren wat betreft het po en vo in Nederland. Aan alle respondenten is gevraagd of zij kinderen hebben en of zij verwachten de komende vijf jaar kinderen te krijgen. De enquête is zo geprogrammeerd dat ouders met kinderen in de basisschoolleeftijd of jonger de specifieke vragen over po te zien krijgen en ouders met kinderen vanaf tien jaar de specifieke vragen over vo. Respondenten die verwachten een kind te krijgen in de komende vijf jaar behoren ook tot de (po-)doelgroep. Respondenten die geen kinderen hebben én niet verwachten binnen vijf jaar kinderen te krijgen behoren niet tot de doelgroep en hebben de belangrijkste vragen in de enquête niet voorgelegd gekregen.

Om de doelgroep te bereiken is gebruikgemaakt van IamExpat. IamExpat is een online platform voor en door expats in Nederland met informatie, nieuws, vacatures etc. Onder de leden in Amsterdam en omgeving die aan hebben gegeven promotionele acties te willen ontvangen is een uitnodiging verstuurd om de enquête online in te vullen. Daarnaast is aan IN Amsterdam (het voormalige expatcenter Amsterdam) en aan de internationale school in Hilversum (IPS) gevraagd of zij hun contacten konden wijzen op het bestaan van de enquête en het onderzoek. Dit alles heeft geleid tot een respons van ongeveer 80 voor po en 20 vo. Dat betekent dat de respons een fractie is van het totale aantal ouders binnen de doelgroep. Resultaten uit dit hoofdstuk geven derhalve aanwijzingen voor voorkeuren van expats en moeten niet gezien worden als representatief. Bijlage C geeft een beschrijving van de kenmerken van de respondenten.

4.1 Primair onderwijs

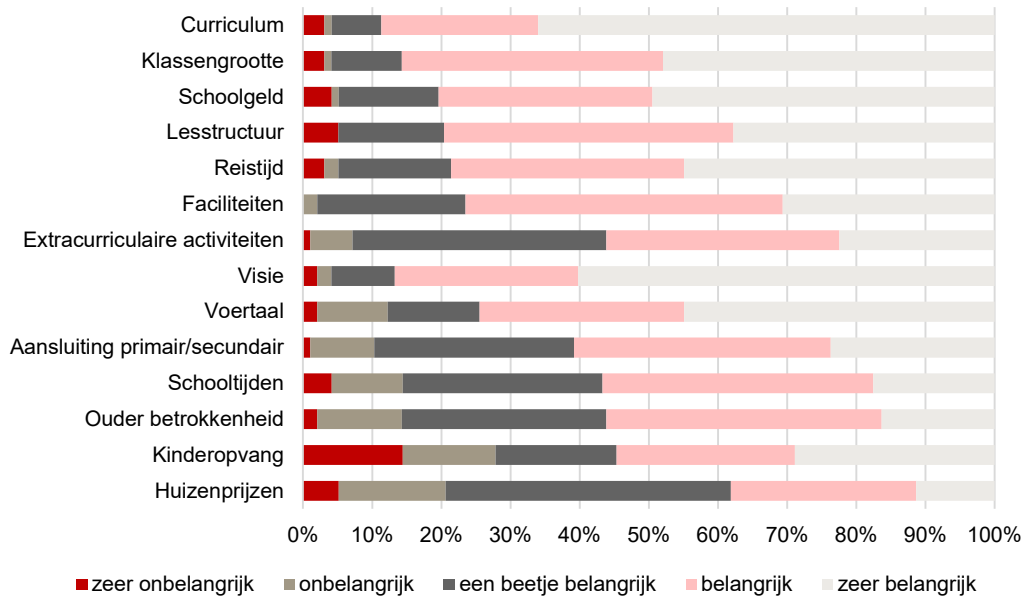
Bepalende factoren in schoolkeuze

Ouders met kinderen tot en met de basisschoolleeftijd en ouders die verwachten binnen vijf jaar een kind te krijgen is allereerst gevraagd wat zij de belangrijkste factoren vinden in de keuze voor een basisschool. Bijlage D presenteert de antwoorden op deze open vraag. Meerdere keren komen tweetalig onderwijs, internationaal onderwijs en de locatie naar voren als bepalende factor.

Respondenten is vervolgens een aantal aspecten voorgelegd waarvan ze konden aangeven in hoeverre ze deze belangrijk vonden bij de schoolkeuze. De belangrijkste aspecten bij het kiezen van een basisschool zijn volgens ouders het curriculum, de onderwijsvisie en de klassengrootte. Het

minst belangrijk van de gevraagde aspecten zijn de mogelijkheid tot kinderopvang en de huizenprijzen in de omgeving van de school. Maar ook over deze aspecten geeft 40 tot 60 procent aan dat ze belangrijk zijn bij de schoolkeuze.

Figuur 4.1 Het curriculum en de visie van het onderwijs vinden ouders het belangrijkste bij het kiezen van een basisschool

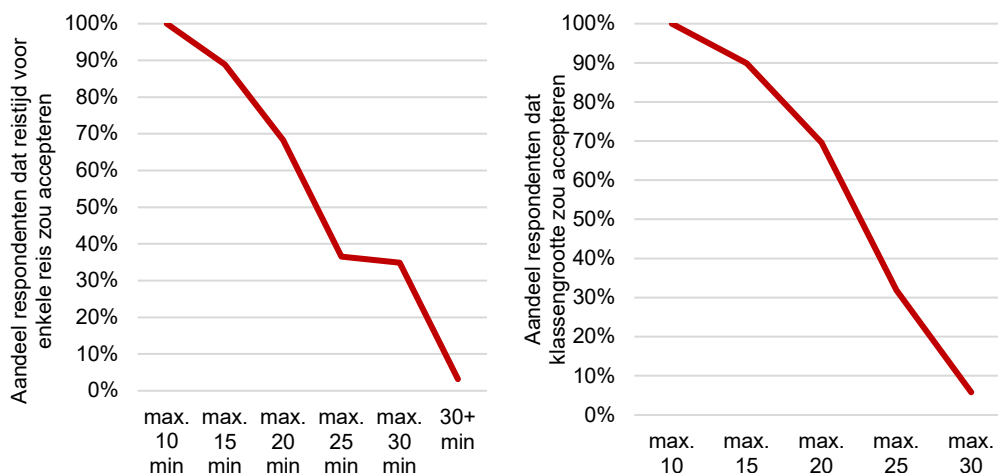

Bron: Enquête voorkeuren internationaal onderwijs, SEO Economisch Onderzoek (2018). (n=98)

De respondenten die aangaven één van de eerste zeven categorieën (curriculum tot en met extracurriculaire activiteiten) belangrijk te vinden, is per aspect gevraagd dit toe te lichten. Bij het aspect *curriculum* kwam vaak naar voren dat een internationaal curriculum belangrijk gevonden wordt. Expats lijken een voorkeur te hebben voor een brede insteek.

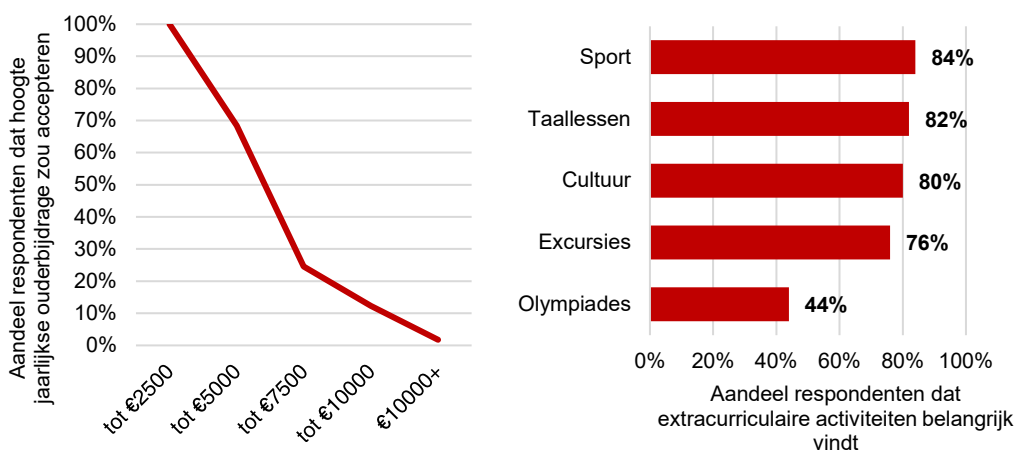
Aan degenen voor wie *reistijd* een belangrijke factor is, is gevraagd wat de maximale reistijd is van het huisadres naar school die ouders zouden accepteren. De meeste ouders vinden 25 minuten al te veel tijd voor een rit naar school (zie Figuur 4.2), aangezien nog maar 37 procent dit accepteert. Bij *klassengrootte* is ouders gevraagd wat de maximale klassengrootte mag zijn. Het meest gegeven antwoord (36 procent) is twintig leerlingen. Een klas van maximaal 25 leerlingen vindt nog maar een derde van de respondenten acceptabel.

Figuur 4.2 De helft van de ouders zou een reistijd van 25 minuten en een klassengrootte van 25 leerlingen niet meer accepteren

Bron: Enquête voorkeuren internationaal onderwijs, SEO Economisch Onderzoek (2018) (n=63, resp. n=69)

Figuur 4.3 De meeste ouders zijn bereid om een ouderbijdrage van € 5.000 te betalen, Sport, Taallessen en Cultuur belangrijk als extracurriculaire activiteiten

Bron: Enquête voorkeuren internationaal onderwijs, SEO Economisch Onderzoek (2018) (n=57, resp. n=50)

Met betrekking tot de *ouderbijdrage* geven de meeste respondenten (68 procent) aan dat ze bereid zijn om jaarlijks een ouderbijdrage van maximaal € 5.000 te betalen (zie Figuur 4.3). Een ouderbijdrage hoger dan € 5.000 wordt nog maar door 25 procent van de respondenten geaccepteerd.

Figuur 4.3 laat ook zien dat sportactiviteiten als extracurriculaire activiteit favoriet zijn bij de ouders die extracurriculaire activiteiten belangrijk vinden. Meer dan tachtig procent van de respondenten heeft dit gekwalificeerd als ‘belangrijk’. Ook taallessen, culturele activiteiten zoals het bezoeken van musea of theaters en excursies vinden de meeste respondenten waardevolle extracurriculaire activiteiten in het po. Een minderheid heeft ook een voorkeur voor olympiades of gelijksoortige wedstrijden tussen scholen.

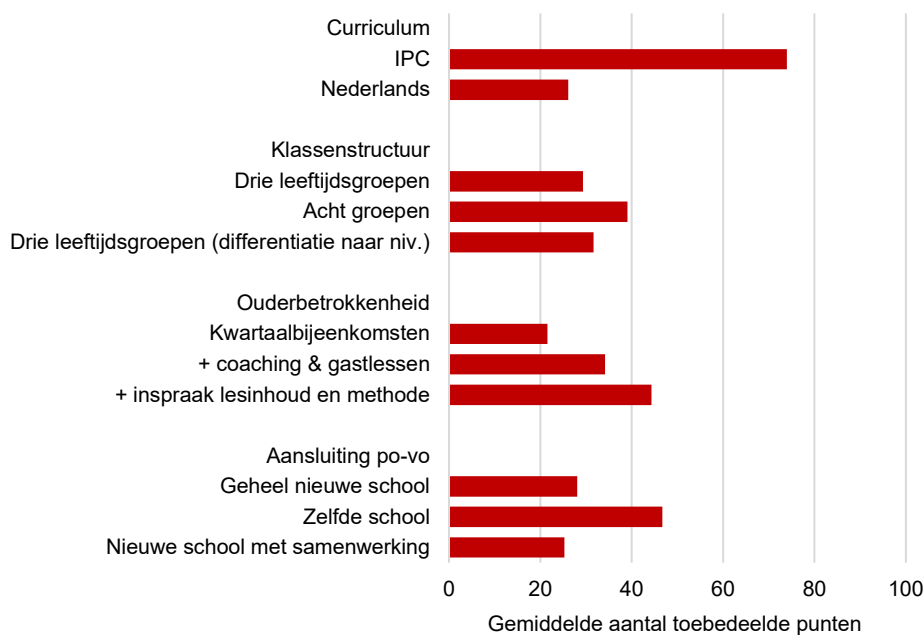
De diversiteit aan antwoorden bij de vraag wat ouders het belangrijkste vinden als het gaat om lesstructuur is groot. Voorbeelden zijn “met leeftijdsgenoten in de klas” en “interdisciplinair”, maar ook wat breder interpreteerbare antwoorden als “een goede balans tussen structuur en onafhankelijkheid” worden genoemd. Qua faciliteiten vinden veel ouders sportmogelijkheden (in- en outdoor) belangrijk. Ook een bibliotheek en een modern klaslokaal komen meerdere keren terug als antwoord. Daarnaast geven meerdere respondenten aan dat veiligheid belangrijk is.

Onderwijsvoorkeuren

In de enquête is ouders ook gevraagd naar voorkeuren met betrekking tot de invulling van het onderwijs. Telkens is gevraagd om 100 punten te verdelen over twee of drie alternatieven, al naar gelang hoe aantrekkelijk ze de alternatieven vinden ten opzichte van elkaar.¹² Hiermee ontstaat inzicht in welk alternatief de voorkeur heeft.

De eerste keuze gaat over welk curriculum ze prefereren. De mogelijkheden bestaan uit het IPC en het Nederlandse curriculum. Figuur 4.4 laat zien dat er een duidelijke voorkeur is voor het IPC boven het Nederlandse curriculum.

Figuur 4.4 Het IPC geniet de voorkeur boven het Nederlandse curriculum

Bron: Enquête voorkeuren internationaal onderwijs, SEO Economisch Onderzoek (2018) (n=85).

Voor de klassenstructuur zijn drie alternatieven aan de ouders voorgelegd. Het eerste alternatief is drie leeftijdsgroepen van drie tot zes jaar, van zes tot negen jaar en van negen tot twaalf jaar, naar het idee van montessorionderwijs. Het tweede alternatief is het klassieke Nederlandse model van acht jaarklassen. Het derde alternatief is dezelfde drie leeftijdsgroepen als in het eerste alternatief,

¹² Een theoretisch voorbeeld: als alternatief A even aantrekkelijk is als alternatief B, dan krijgen beide alternatieven 50 punten. Indien alternatief A de volledige voorkeur heeft, dan gaan 100 punten naar alternatief A.

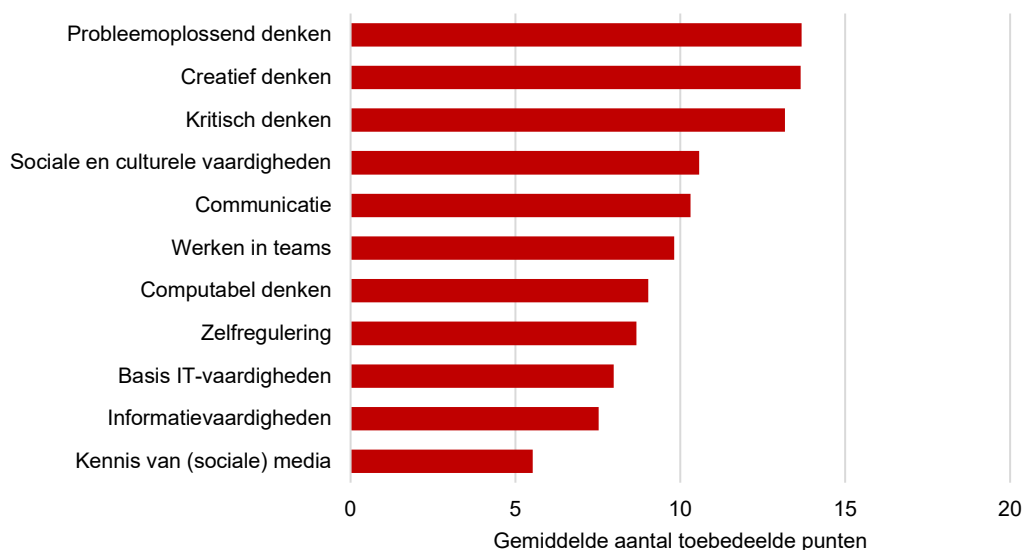
waarbij leerlingen met hetzelfde niveau in één groep komen (differentiatie). Figuur 4.4 laat zien dat de expats geen uitgesproken voorkeur hebben voor één vorm.

Met betrekking tot ouderbetrokkenheid bestaan de drie voorgelegde opties uit (1) kwartaalbijeenkomsten voor het bespreken van de ontwikkeling van het kind, (2) diezelfde bijeenkomsten met daarbij het coachen van kinderen, gastlessen van de ouders en het delen van werkervaring, en (3) dezelfde betrokkenheid als bij (2) maar dan met actieve inspraak in de lesinhoud en de gehanteerde onderwijsmethode. Optie (1) heeft de minste betrokkenheid, optie (3) de meeste. Figuur 4.4 geeft weer dat ouders naar eigen zeggen een voorkeur hebben voor verregaande betrokkenheid, aangezien optie (3) het meeste geprefereerd wordt, daarna optie (2) en ten slotte optie (1).

Ook is respondenten gevraagd aan te geven hoe zij de aansluiting van po naar vo het liefst zien. De alternatieven bestaan uit (1) een compleet nieuwe school met nieuwe klasgenoten, (2) een geïntegreerde school op dezelfde locatie en (3) twee verschillende scholen, maar met een vergevorderde samenwerking tussen die scholen zodat de leerlingen wel bij hun klasgenoten blijven. Alternatief (2) geniet de voorkeur van de respondenten (Figuur 4.4).

Ten slotte is een aantal aspecten uit de visie van MSA voor de nieuw op te richten school voorgelegd aan ouders. Aan respondenten is gevraagd om 100 punten te verdelen over deze aspecten al naar gelang zij vinden dat de basisschool daar aandacht aan moet besteden. Figuur 4.5 geeft hiervan de resultaten hiervan weer. Drie aspecten die het belangrijkste worden geacht zijn creatief denken, kritisch denken en probleemoplossend denken. Kennis van (sociale) media en informatievaardigheden zijn minder belangrijk in de ogen van de respondenten.

Figuur 4.5 Probleemoplossend, creatief en kritisch denken zijn aspecten in het basisonderwijs die volgens respondenten veel aandacht verdienen

Bron: Enquête voorkeuren internationaal onderwijs, SEO Economisch Onderzoek (2018) (n=84)

4.2 Voortgezet onderwijs

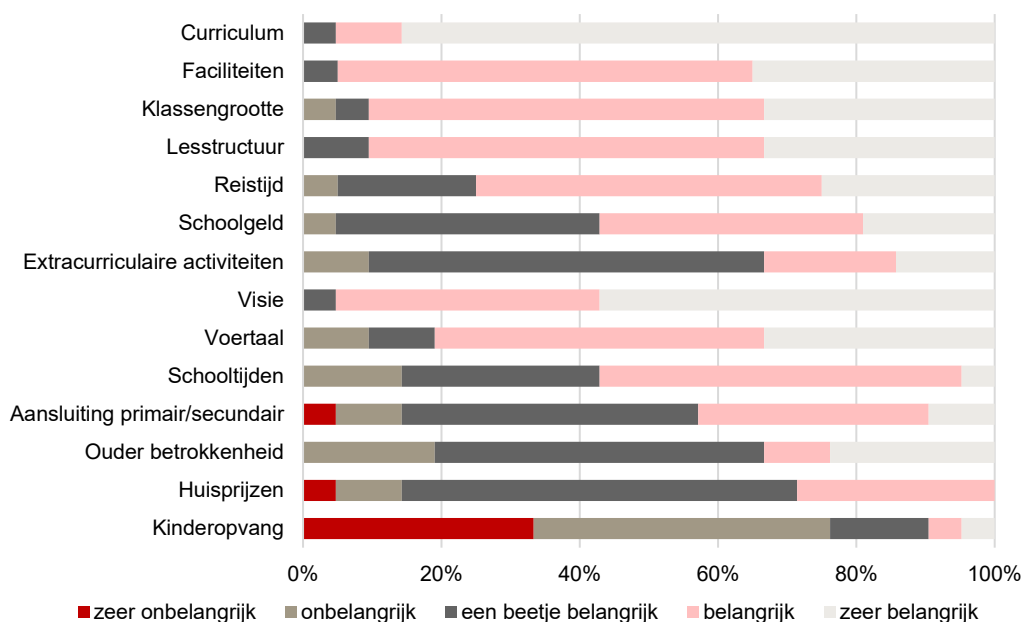
De respons op vragen over de keuze voor een vo-school is een lager dan bij vragen over de keuze voor een po-school. 54 respondenten hebben aangegeven een kind van tien jaar of ouder te hebben. Uiteindelijk hebben rond de twintig respondenten de vragen over het vo ook ingevuld, wat neerkomt op 37 procent van de totale groep die de enquête is gestart. Nog meer dan bij het po moeten de resultaten daarom voorzichtig geïnterpreteerd worden en gezien worden als indicatief.

Bepalende factoren in schoolkeuze

Bijlage D toont de resultaten van de open vraag wat respondenten de belangrijkste aspecten vinden bij het kiezen van een middelbare school. Hierbij komt net als bij het po naar voren dat het curriculum belangrijk is.

Aan ouders is gevraagd om aan te geven hoe belangrijk ze een aantal aspecten vinden bij de schoolkeuze voor een middelbare school. Ouders geven aan dat het curriculum, de faciliteiten en de visie van de school het belangrijkste zijn. Kinderopvang wordt duidelijk onbelangrijk gevonden, kennelijk is dit voor de meeste ouders met kinderen van middelbare schoolleeftijd niet meer van toepassing. Bij curriculum komt verder naar voren dat een brede aanpak de voorkeur heeft, met niet alleen een focus op de kernvakken taal en wiskunde.

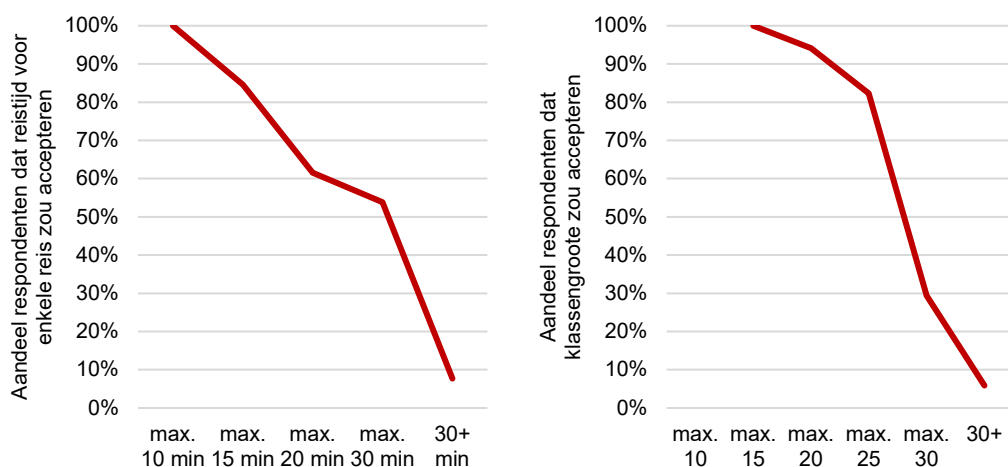
Figuur 4.6 In de schoolkeuze voor het vo vinden ouders het curriculum belangrijk, de mogelijkheid voor kinderopvang minder

Bron: Enquête voorkeuren internationaal onderwijs, SEO Economisch Onderzoek (2018) (n=21).

Qua reistijd zijn ouders bereid langer onderweg te zijn naar een vo-school dan naar een po-school. Een meerderheid accepteert een reistijd van dertig minuten (Figuur 4.7). Bij vo accepteren de meeste ouders een klassengrootte van maximaal 25 leerlingen (Figuur 4.7).

Figuur 4.7 Een meerderheid (55 procent) accepteert een maximale reistijd van 30 minuten, 80 procent is bereid een klas van maximaal 25 leerlingen te accepteren.

Bron: Enquête voorkeuren internationaal onderwijs, SEO Economisch Onderzoek (2018) (n=13, resp. n=17).

Het lijkt erop dat ouders voor het vo meer willen betalen dan voor het po. Een meerderheid (70 procent) is bereid om € 7.500 te betalen. Bij po ligt het bedrag dat meer dan 50 procent bereid is te betalen op € 5.000. De conclusie moet voorzichtig geïnterpreteerd worden, gezien het zeer lage aantal respondenten op deze vraag (tien waarnemingen).

De voorkeur met betrekking tot schoolfaciliteiten is met een open vraag uitgediept. Sportvoorzieningen, veiligheid en IT/technologie komen naar voren als faciliteiten die een school zou moeten hebben.¹³

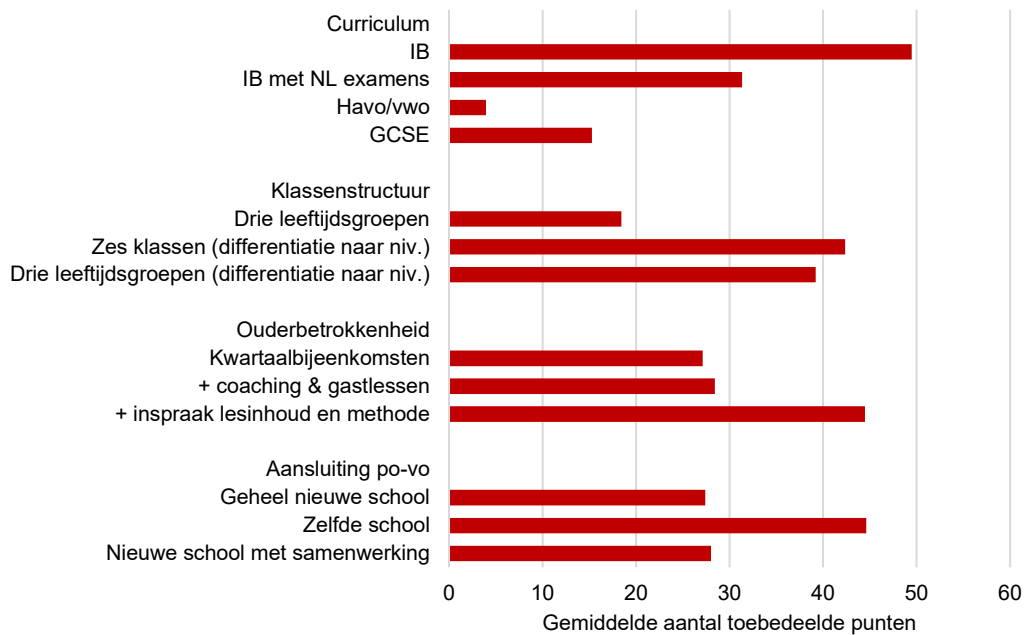
Onderwijsvoorkeuren

Ook ouders van kinderen in de vo-leeftijd konden aangeven welke alternatieven over de onderwijsinvulling hun voorkeur genieten door 100 punten te verdelen over twee of meerdere alternatieven per aspect.

De mogelijkheden met betrekking tot de voorkeur voor een curriculum bestaan uit (1) het IB, (2) het IB met Nederlandse eindexamens, (3) het Nederlandse havo/vwo en (4) het Britse GCSE. Figuur 4.8 laat zien dat het IB-programma van deze vier mogelijkheden de voorkeur heeft, gevolgd door het IB-programma met Nederlandse eindexamens. Het Nederlandse havo/vwo-systeem is het minst geprefereerd. Gedurende het onderzoek is gesproken met enkele experts op het gebied van internationaal onderwijs en werd duidelijk dat met name expats uit Azië mogelijkkerwijs een voorkeur hebben voor een combinatie van GCSE voor de eerste jaren in het vo en IB in de laatste jaren. Het bleek helaas niet mogelijk om deze optie tussentijds toe te voegen in de enquête.

¹³ De resultaten met betrekking tot lesstructuur worden niet gepresenteerd vanwege een te laag aantal waarnemingen.

Figuur 4.8 Het IB-curriculum heeft de voorkeur

Bron: Enquête voorkeuren internationaal onderwijs, SEO Economisch Onderzoek (2018). (n=19)

Met betrekking tot de klassenstructuur zijn drie alternatieven voorgelegd: (1) drie leeftijdsgroepen (12 tot 15 jaar, 15 tot 17 jaar, en 17 tot 18 jaar), (2) zes jaarklassen met indeling naar niveau zoals in het Nederlandse systeem en (3) dezelfde drie leeftijdsgroepen als bij (1) maar dan in combinatie met de indeling naar niveau. Een vorm met differentiatie naar niveau lijkt de voorkeur te hebben in het vo.

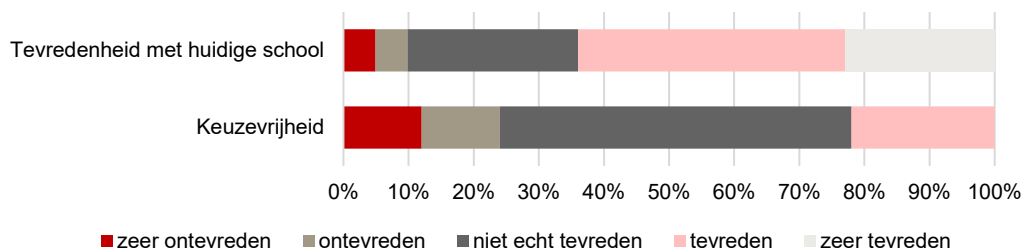
Uit Figuur 4.8 blijkt dat ouders verregaande betrokkenheid willen als het gaat om het onderwijs van hun kind in het vo. Dit resultaat werd ook gevonden voor het po. Ten slotte is de keuze voorgelegd hoe ouders de aansluiting tussen het po en vo willen zien. De mogelijkheid van een overgang binnen dezelfde school heeft zowel bij vo, net als in het po, de voorkeur.

4.3 Huidige situatie kinderen van expats

Aan het einde van de enquête is alle respondenten gevraagd naar de huidige situatie als het gaat om het onderwijs van hun kinderen.

Ouders zijn over het algemeen tevreden met de huidige school. Ruim zestig procent geeft aan tevreden of zeer tevreden te zijn. Tegelijkertijd wijzen ouders op het gebrek aan keuzevrijheid als het gaat om internationale scholen in Amsterdam. Minder dan een kwart is tevreden met het keuzeaanbod in (de omgeving van) Amsterdam (zie Figuur 4.9). Wachtlijsten lijken bij de groep respondenten minder te spelen. Slechts elf procent van de respondenten geeft aan ergens op een wachtlijst te staan voor een school.

Figuur 4.9 De huidige school wordt overwegend als positief ervaren, maar de keuzevrijheid niet

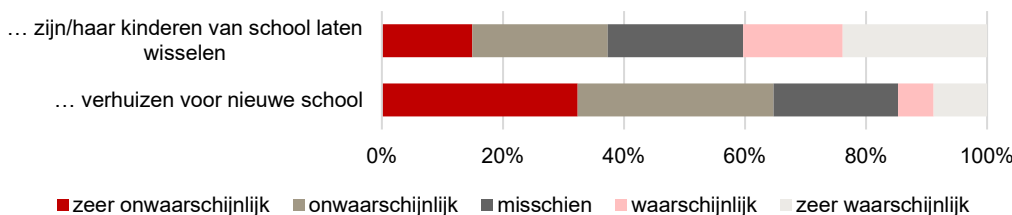

Bron: Enquête voorkeuren internationaal onderwijs, SEO Economisch Onderzoek (2018) (n=61, resp. n=50).

In het hypothetische geval dat er in Amsterdam een nieuwe school zou openen die voldoet aan eisen van de respondenten en niet meer dan € 6.000 per jaar aan ouderbijdrage rekent, geeft ongeveer veertig procent aan dat het waarschijnlijk is dat zij hun kinderen van de huidige school zouden afhaken en ze voor de nieuwe school zouden aanmelden (Figuur 4.10). Aan respondenten die niet in Amsterdam wonen is gevraagd of zij bereid zouden zijn naar Amsterdam te verhuizen zodat hun kinderen naar deze nieuwe internationale school kunnen gaan. Ongeveer vijftien procent zou (zeer waarschijnlijk) bereid zijn om te verhuizen (Figuur 4.10).

Figuur 4.10 De bereidheid tot wisselen van school is groter dan de verhuizingsbereidheid

Indien in Amsterdam een school opent die voldoet aan eisen ouders zal de respondent...

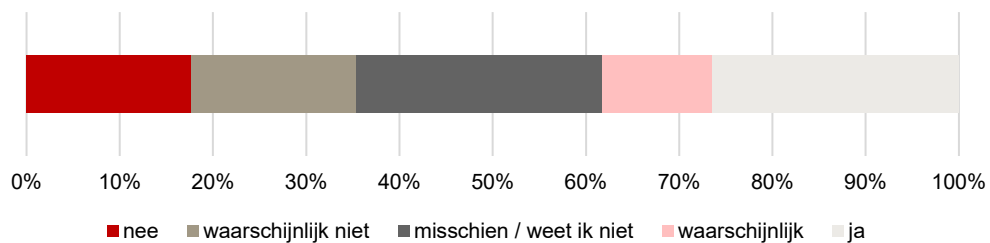

Bron: Enquête voorkeuren internationaal onderwijs, SEO Economisch Onderzoek (2018) (n=67, resp. n=34).

De slotvraag in de enquête gaat verder in op de verhuizingsbereidheid. Verhuizen naar Amsterdam is moeilijker als je al een paar jaar in Nederland woont en gesetteld bent in bijvoorbeeld Hilversum. Daarom is de vraag gesteld of respondenten zich vanaf het begin in Amsterdam zouden vestigen als er een internationale school was die voldeed aan hun eisen en niet meer dan € 6.000 ouderbijdrage per jaar rekent. Figuur 4.11 laat zien dat bijna veertig procent zich waarschijnlijk in Amsterdam zou hebben gevestigd als er een internationale school was die voldeed aan de eisen en plaats beschikbaar had. Dit laat zien dat een aanzienlijke groep expats buiten Amsterdam eigenlijk voorkeur heeft voor Amsterdam als woonplaats, maar vanwege (onder andere) het gebrekkige internationale schoolaanbod ervoor gekozen heeft om buiten Amsterdam te wonen. De beschikbaarheid van internationaal onderwijs in de buurt speelt voor een groep dus mee in de woonplaatskeuze van expats. Daarbij moet vermeld worden dat in Amsterdam ook sprake is van een specifieke woningmarkt waardoor niet iedere expat een passende woning in Amsterdam kan vinden.

Figuur 4.11 Amsterdam heeft voor veel respondenten de voorkeur als woonplaats, mits er een passend aanbod internationaal onderwijs is

Zou u in eerste instantie in Amsterdam zijn gaan wonen als daar een internationale school was die aan uw eisen voldeed en een plaats beschikbaar had?

Bron: Enquête voorkeuren internationaal onderwijs, SEO Economisch Onderzoek (2018) (n=34).

5 Conclusies en vervolg

Er is in Amsterdam en Amstelveen ruim voldoende ruimte in de markt voor een nieuwe (deels) bekostigde internationale school. Een haalbaarheidsonderzoek moet aantonen met welke invulling een nieuwe school een hoge succeskans heeft.

Dit onderzoek laat zien dat er nu en in de toekomst veel vraag is naar (deels) bekostigd internationaal onderwijs in Amsterdam. De basisprognose in dit onderzoek met conservatieve veronderstellingen ondersteunt deze bevinding en de verwachte ontwikkelingen versterken het beeld alleen maar. De leerlingaantallen op internationale scholen in Amsterdam en Amstelveen zijn de afgelopen jaren flink gegroeid en zullen naar verwachting doorgroeien als meer internationale bedrijven zich gaan vestigen in Amsterdam. Het Parool berichtte eerder in 2018 dat in 2017 een recordaantal migranten naar Amsterdam is gekomen. Het betreft vooral expats uit Engeland, India en de Verenigde Staten. De toekomstverwachting met stijgende leerlingaantallen op internationale scholen blijkt ook uit analyses in het kader van het Deltaplan Internationaal Onderwijs van de Metropoolregio Amsterdam (Expatcenter Amsterdam, 2016). Bovendien raamden Van Gent & Steegman (2018) het tekort aan onderwijsplekken voor alle soorten internationaal onderwijs in 2020 en 2025 (in een basisscenario) op respectievelijk 2.925 en 3.260. Vertaald naar po-plekken en vo-plekken betekent dat in 2020 en 2025 respectievelijk 1.667 en 1.858 po-plekken en respectievelijk 1.258 en 1.402 vo-plekken. Het gaat hier om alle soorten internationaal onderwijs, dus ook privaat bekostigd onderwijs, tweetalig onderwijs etc. Een recent onderzoek naar internationaal onderwijs in Nederland laat zien dat van alle expats in Nederland de expats in Amsterdam de meeste moeite hebben bij het vinden van een school (Van der Meulen et al., 2018: Figuur 4.2).

Nu al ervaart men in Amstelveen een toeloop van buitenlandse leerlingen op Nederlandse scholen (Van der Meulen et al., 2018), terwijl de resultaten uit de enquête aantonen dat expats over het algemeen geen voorkeur hebben voor een Nederlands curriculum. Het knellende aanbod komt ook tot uiting in het aandeel respondenten woonachtig buiten Amsterdam dat in de enquête aangeeft in eerste instantie in Amsterdam te hebben gaan wonen indien daar een passend onderwijsaanbod beschikbaar zou zijn: 38 procent.

Uit de enquête blijkt dat een groot deel van de expats een jaarlijkse ouderbijdrage van € 10.000 per kind niet accepteert en dus niet geïnteresseerd is in een volledig privaat gefinancierde internationale school. Deze groep richt zich eerder op het aanbod van (deels) publiek gefinancierde internationale scholen en ervaart dat het aanbod hierin zeer beperkt is. De twee (deels) publiek gefinancierde internationale scholen in Amsterdam, AICS en DENISE, hebben onvoldoende capaciteit om de vraag aan te kunnen. Een nieuwe vestiging van AICS in Amsterdam-Zuidoost zal de onvervulde vraag deels ondervangen, maar zelfs met deze nieuwe school is er nog voldoende ruimte in de markt voor een nieuwe internationale school die deels publiek gefinancierd is.

Gegeven de voldoende grote omvang van de vraag naar (deels) publiek bekostigd internationaal onderwijs in Amsterdam dient de vraag zich aan onder welke voorwaarden een nieuwe montessorischool een succes kan worden. Hoewel de enquête uit dit onderzoek te kleinschalig is om te spreken van een representatief beeld, komt er wel een aantal voorkeuren van expats met betrekking

tot po en vo uit naar voren. Zo vinden expats het belangrijk dat hun kinderen kunnen doorstromen van po naar vo binnen dezelfde school. De meeste expats (ca. 70 procent) zijn bereid om een jaarlijks bedrag per po-leerling te betalen van € 5.000 en een meerderheid heeft een voorkeur voor klassen tot 20 leerlingen. Expats vinden het curriculum een zeer belangrijk aspect bij de schoolkeuze, net als de onderwijsvisie en het internationale aspect aan het curriculum. Verder hecht de doelgroep veel waarde aan de vaardigheden kritisch denken, probleemoplossend denken en creatief denken. Een nieuwe school doet er goed aan om die vaardigheden in ieder geval op het programma te zetten. Met betrekking tot de klassenstructuur is de voorkeur van expats minder uitgesproken. In het po worden een vorm met drie leeftijdsgroepen zonder differentiatie naar niveau, een vorm met drie leeftijdsgroepen met differentiatie naar niveau en een vorm met acht leeftijdsgroepen zonder differentiatie naar niveau gelijk gewaardeerd. In het vo ziet men wel het liefst differentiatie naar niveau.

Rekening houdend met het bovenstaande is het aan te bevelen om een haalbaarheidsstudie te starten, waarin volgende punten nader uitgewerkt kunnen worden:

- In hoeverre is de doelgroep momenteel bekend met montessorionderwijs? Indien blijkt dat montessorionderwijs onder de doelgroep onbekend is, dan ligt er een taak om de communicatie te verbeteren zodat de succeskans vergroot wordt. Respondenten lijken een voorkeur te hebben voor differentiatie naar niveau in het vo. Onbekend is of respondenten op de hoogte zijn van hoe montessorionderwijs omgaat met differentiatie naar niveau;
- Peuteronderwijs lijkt voor de respondenten van de enquête minder relevant. Wegen de baten van het aanbieden van peuteronderwijs op tegen de kosten ervan?
- De voorkeur voor een ouderbijdrage tot € 5.000 (in po) gecombineerd met de voorkeur voor kleine klassen doet de vraag opwerpen met welke hoogte van de ouderbijdrage een nieuwe school in staat is om twintig leerlingen per één leraar te kunnen realiseren;
- De meeste respondenten zijn bereid een aanzienlijke ouderbijdrage te betalen voor hun schoolgaande kind. Tegelijkertijd zijn bedragen die privaat bekostigde internationale scholen vragen volgens veel expats te hoog. Welke juridische mogelijkheden zijn er om private en publieke bekostiging te combineren? Welke voorwaarden zitten er vast aan een hybride financieringsvorm?
- Expats hebben een voorkeur voor een school dicht in de buurt, terwijl goede faciliteiten zoals een sportveld voor veel expats ook belangrijk zijn. In het dichtbevolkte Amsterdam is het onwaarschijnlijk een centrale schoollocatie te vinden waarbij ruime faciliteiten tot de mogelijkheden behoren. Een belangrijke vraag is welke faciliteiten expats bereid zijn op te geven om een school voor hun kinderen te hebben op een centrale locatie. Wat zijn de minimale faciliteiten die een nieuwe school moet aanbieden om aantrekkelijk te zijn voor de doelgroep?
- De enquêteresultaten geven aanwijzingen dat er voor kinderen van expats die geen havo- of vwo-niveau aankunnen geen passend internationaal onderwijsaanbod is. Een haalbaarheidsonderzoek kan verkennen hoe groot de markt is voor deze groep leerlingen en of dit een interessante doelgroep betreft. Een analyse van het huidige leerlingenbestand laat zien dat er ongeveer 300 leerlingen met een buitenlandse nationaliteit in vmbo-klassen van het Montessori College Oost zitten. Leerlingen met een Afghaanse,

Eritrese, Iraakse en Syrische nationaliteit buiten beschouwing gelaten zijn het 223 leerlingen.¹⁴ Voor deze leerlingen is internationaal montessorionderwijs mogelijk interessanter dan het huidige montessorionderwijs.

¹⁴ Van wie 57 afkomstig uit Afrikaanse landen, 46 afkomstig uit Aziatische landen, 50 afkomstig uit Zuid- en Midden-Amerika en 70 uit Noord-Amerika of Europa.

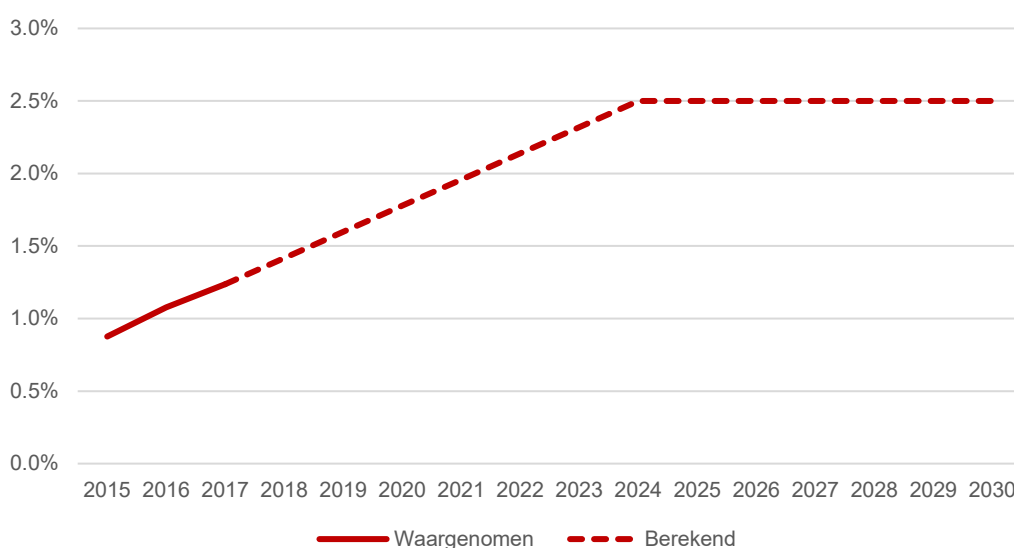
Literatuur

- CBS (2015). *Expats, wanneer ben je het?* Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).
- Dutch International Schools (2017). *Annual Report 2017*. Voorburg: Dutch International Schools.
- Expatscenter Amsterdam (2016). *Delta Plan International Education MRA*. Amsterdam: Expatscenter Amsterdam.
- Parool (2018). Immigratie in Amsterdam naar recordhoogte. Geraadpleegd op 12 november 2018 via <https://www.parool.nl/amsterdam/immigratie-in-amsterdam-naar-record-hoogte~a4555508/>
- SIO (2017). *De Staat van het Internationaal Onderwijs*. Leiderdorp: Stichting internationaal onderwijs in Nederland (SIO).
- Van der Meulen, G., Van Gent, D., Steegman, S. (2018). *Onderzoek toegankelijkheid Nederlandse onderwijs voor internationals*. Amsterdam: Decisio.
- Van Elderen, J. & Duits, P. (2016). *Internationale school Haarlem. Rapportage haalbaarheidsverkenning*. Amsterdam: B&T organisatie-advies.
- Van Gent, D., & Steegman, S. (2018). *Update regionale vraag-aanbodanalyse internationaal onderwijs MRA*. Amsterdam: Decisio.
- Wet op het primair onderwijs 1981. Geraadpleegd op 6 juli 2018 via <https://maxius.nl/wet-op-het-primair-onderwijs/artikel85a>

Bijlage A Stijgend instroompercentage po

Bij de berekening van het leerlingenpotentieel in paragraaf 3.1 is uitgegaan van het meest recente instroompercentage (uit 2017) in het IGBO. Dit instroompercentage stijgt de laatste jaren sterk. De verwachting is dat dit de komende jaren verder zal toenemen. Figuur A.1 laat de waargenomen instroompercentages zien van de jaren 2015 tot en met 2017, inclusief de geschatte instroompercentages in de jaren erna. Het instroompercentage zal niet altijd blijven stijgen. Daarom is het maximale instroompercentage op 2,5 procent gezet, ongeveer een verdubbeling van het huidige instroompercentage. De doorgetrokken lineaire trend bereikt het gestelde maximum in 2024.

Figuur A.1 De veronderstelde stijging van het instroompercentage po

Bron: SEO Economisch Onderzoek op basis van CBS Statline en scholenopdekaart.nl.

Tabel A.1 laat zien dat met een stijgend instroompercentage de leerlingenprognose sterk verandert ten opzichte van Tabel 3.1. Door de toegenomen vraag naar IGBO is de stichtingsnorm in het tweede jaar al bereikt. Is dit een realistische inschatting? Uit hoofdstuk 2 blijkt dat de in 2014 opgerichte school DENISE in zijn tweede jaar de stichtingsnorm al heeft behaald. Het is dus realistisch dat de internationale montessorischool hier ook geen probleem zal ondervinden.

Tabel A.1 De prognose van de instroom po bij een stijgend instroompercentage

Jaar	(1) Aantal nul- tot en met vierjari- gen in voe- dingsgebied (CBS)	(2) Aantal vierjari- gen (basisgene- ratie) (kolom (1) gedeeld door 5)	(3) Instroom van basisgeneratie in eerste leer- jaar IGBO (Scholen op de Kaart)	(4) Instroom van ba- sisgeneratie waar- voor geen ruimte is (gecorrigeerd voor bestaande aanbod)	(5) Prognose in- stroom int. Mon- tessorischool (gecorrigeerd voor toekomstige aanbod)	(6) Prognose (cumulatief)
2018	57.300	11.460	162	56	28	28
2019	58.800	11.760	188	82	41	69
2020	60.100	12.020	214	108	54	123
2021	61.300	12.260	240	134	67	190
2022	62.200	12.440	266	160	80	270
2023	63.200	12.640	293	187	94	364
2024	63.900	12.780	320	214	107	471
2025	64.600	12.920	323	217	109	551
2026	65.200	13.040	326	220	110	620
2027	65.700	13.140	329	223	111	677
2028	66.200	13.240	331	225	113	723
2029	66.500	13.300	333	227	113	756
2030	66.800	13.360	334	228	114	776

Bron: SEO Economisch Onderzoek op basis van CBS Statline en scholenopdekaart.nl.

Bijlage B Instroom op basis van belangstelling

Bij het instroompercentage zoals gebruikt in de berekening in hoofdstuk 3 worden de leerlingen die nu op een wachtlijst staan niet meegerekend. Deze leerlingen hebben echter wel een expliciete belangstelling voor internationaal onderwijs. De vraag naar internationaal onderwijs is dus groter dan het instroompercentage laat zien. Als de wachtlijstleerlingen meegenomen worden in de berekening van het instroompercentage, komen we tot het belangstellingspercentage. Dit geeft een beter beeld van de belangstelling voor internationaal georiënteerd onderwijs, en dus ook van het leerlingpotentieel.

Het aantal leerlingen op de wachtlijst voor het eerste jaar van IGBO/IGVO is niet bekend. Daarom berekenen we de impact van de belangstelling op basis van twee scenario's. In het eerste scenario is er een wachtlijst ter grootte van een gemiddelde klas (22 leerlingen), in het tweede scenario is de wachtlijst zo groot als twee gemiddelde klassen (44 leerlingen).¹⁵ Voor zowel IGBO als IGVO worden deze scenario's uitgewerkt en doorgerekend.

Belangstelling voor IGBO

Door rekening te houden met de wachtlijstleerlingen stijgt het instroom- of belangstellingspercentage (Tabel B.1). De hypothetische wachtlijstleerlingen worden opgeteld bij de eerstejaars IGBO-leerlingen, en vervolgens vergeleken met het aantal vierjarigen in Amsterdam. Met deze herberekening laten Tabel B.2 en Tabel B.3 zien dat de stichtingsnorm wordt bereikt na respectievelijk drie en twee jaar.

Tabel B.1 De berekening van de belangstellingspercentages voor IGBO

Onderwerp		Opmerking
Aantal leerlingen in bestaande IGBO in voedingsgebied	845	Bron: Scholen op de kaart
Aantal leerlingen in het eerste jaar in IGBO	121	Eén zevende deel van het totaal, het IPC bestaat uit zeven leerjaren
Aantal leerlingen op de wachtlijst voor eerste jaar IGBO	Scenario 1: 22 Scenario 2: 44	Eén of twee gemiddelde klassen
Aantal vierjarigen in Amsterdam	9.759	Bron: CBS Statline. Voor Amstelveen is dit niet bekend.
Instroompercentage IGBO	1,24%	Gebruikt in Tabel 3.1
Belangstellingspercentage IGBO	Scenario 1: 1,46% Scenario 2: 1,69%	Gebruikt in Tabel 4.4 Gebruikt in Tabel 4.5

¹⁵ In het kader van dit onderzoek hebben de onderzoekers contact gehad met de bestaande scholen die IGBO en IGVO aanbieden over de totale omvang van wachtlijsten (niet uitgesplitst naar leerjaar). De scenario's geven een realistisch beeld van de omvang van de wachtlijsten. Met deze scholen is afgesproken dat er geen exacte cijfers van wachtlijsten worden gepresenteerd.

Tabel B.2 De belangstelling voor IGBO op basis van scenario 1

Jaar	(1) Aantal 0- tot en met 4-jarigen in voedingsgebied (CBS)	(2) Aantal 4-jarigen (basisgeneratie) (kolom (1) gedeeld door 5)	(3) Instroom van basisgeneratie in eerste leerjaar IGBO (Scholen op de Kaart)	(4) Instroom van basisgeneratie waarvoor geen ruimte is	(5) Prognose instroom int. Montessorischool	(6) Prognose (cumulatief)
2018	57.300	11.460	168	47	23	23
2019	58.800	11.760	172	51	26	49
2020	60.100	12.020	176	55	28	77
2021	61.300	12.260	179	59	29	106
2022	62.200	12.440	182	61	31	136
2023	63.200	12.640	185	64	32	169
2024	63.900	12.780	187	66	33	202
2025	64.600	12.920	189	68	34	212
2026	65.200	13.040	191	70	35	222
2027	65.700	13.140	192	71	36	230
2028	66.200	13.240	194	73	36	237
2029	66.500	13.300	194	74	37	243
2030	66.800	13.360	195	75	37	249
2035	67.800	13.560	198	78	39	-

Bron: SEO Economisch Onderzoek op basis van CBS Statline en scholenopdekaart.nl.

Tabel B.3 De belangstelling voor IGBO op basis van scenario 2

Jaar	(1) Aantal 0- tot en met 4-jarigen in voedingsgebied (CBS)	(2) Aantal 4-jarigen (basisgeneratie) (kolom (1) gedeeld door 5)	(3) Instroom van basisgeneratie in eerste leerjaar IGBO (Scholen op de Kaart)	(4) Instroom van basisgeneratie waarvoor geen ruimte is	(5) Prognose instroom int. Montessorischool	(6) Prognose (cumulatief)
2018	57.300	11.460	193	73	36	36
2019	58.800	11.760	198	78	39	75
2020	60.100	12.020	203	82	41	116
2021	61.300	12.260	207	86	43	159
2022	62.200	12.440	210	89	45	204
2023	63.200	12.640	213	93	46	250
2024	63.900	12.780	216	95	47	298
2025	64.600	12.920	218	97	49	310
2026	65.200	13.040	220	99	50	321
2027	65.700	13.140	222	101	51	330
2028	66.200	13.240	223	103	51	339
2029	66.500	13.300	224	104	52	346
2030	66.800	13.360	225	105	52	352
2035	67.800	13.560	229	108	54	-

Bron: SEO Economisch Onderzoek op basis van CBS Statline en scholenopdekaart.nl.

Belangstelling voor IGVO

Door rekening te houden met de wachtlijstleerlingen stijgt het instroom- of belangstellingspercentage (Tabel B.4). Het instroompercentage bestaat uit het aantal IGVO-leerlingen in het voedingsgebied ten opzichte van het totaal aantal havo-/vwo-leerlingen in het voedingsgebied. IGVO-onderwijs bestaat uit het MYP- en DP-programma. Naar verwachting zullen leerlingen niet halverwege het DP-programma instromen, aangezien dit programma afsluit met specifieke examens. Daarom gaan we er vanuit dat er alleen gedurende het vijfjarige MYP-programma wachtlijsten zijn. Met deze herberekening laten Tabel B.5 en Tabel B.6 zien dat de stichtingsnorm wordt bereikt na respectievelijk vier en drie jaar.

Tabel B.4 De berekening van de belangstellingspercentages voor IGVO

Onderwerp		Opmerking
Aantal leerlingen in het IGVO	688	Bron: Scholen op de kaart
Aantal leerlingen in het eerste jaar in IGVO	98	Eén zevende deel van het totaal, het MYP en DP bestaan samen uit zeven leerjaren
Aantal leerlingen op de wachtlijst voor IGVO	Scenario 1: $22 \cdot 5 = 110$ Scenario 2: $44 \cdot 5 = 220$	Eén of twee gemiddelde klassen voor vijf groepen
Aantal havo-/vwo-leerlingen in Amsterdam	25.060	Bron: DUO
Instroompercentage IGVO	2,75 %	Gebruikt in Tabel 3.3
Belangstellingspercentage IGVO	Scenario 1: 3,18% Scenario 2: 3,62%	Gebruikt in Tabel 4.7 Gebruikt in Tabel 4.8

Tabel B.5 De belangstelling voor IGVO op basis van scenario 1

Jaar	(1) Aantal leerlingen in voedingsgebied (DUO)	(2) Aantal 12-/13-jarigen (basisgeneratie)	(3) Basisgeneratie met havo-/vwo-niveau	(4) Instroom eerste jaar IGVO (Scholen op de kaart)	(5) Instroom waar geen ruimte voor is	(6) Instroom int. Montessori-school	(7) Doorstroom van 90% naar leerjaar 5
2018	49.171	10.147	6.236	169	71	35	35
2019	49.664	10.249	6.299	171	73	36	72
2020	50.388	10.399	6.391	173	75	38	109
2021	51.144	10.555	6.487	176	78	39	148
2022	51.758	10.681	6.564	178	80	40	188
2023	52.372	10.808	6.642	180	82	41	229
2024	52.633	10.862	6.675	181	83	41	270
2025	52.651	10.866	6.678	181	83	41	276
2026	52.769	10.890	6.693	182	83	42	282
2027	52.821	10.901	6.699	182	83	42	286
2028	53.394	11.019	6.772	184	85	43	290
2029	54.095	11.164	6.861	186	88	44	294
2030	54.742	11.297	6.943	188	90	45	298
2035	58.957	12.167	7.477	203	105	52	-

Bron: SEO Economisch Onderzoek op basis van DUO en scholenopdekaart.nl.

Tabel B.6 De belangstelling voor IGVO op basis van scenario 2

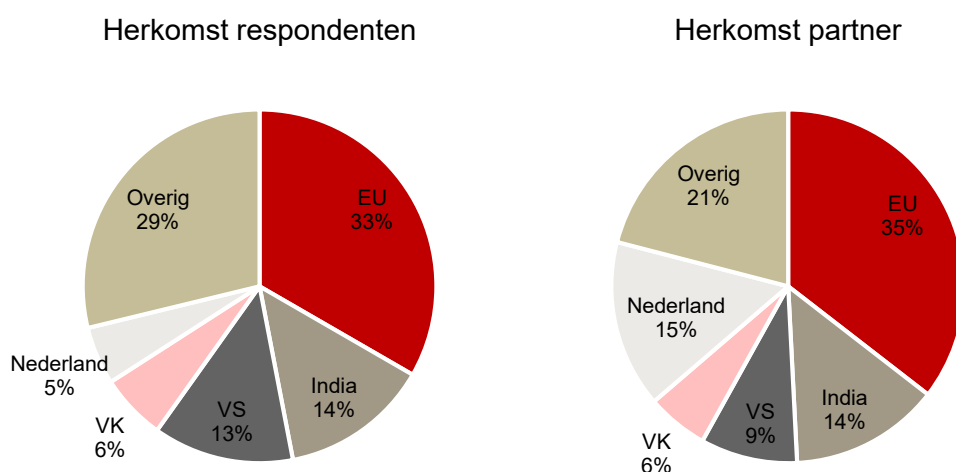
Jaar	(1) Aantal leerlingen in voedingsgebied (DUO)	(2) Aantal 12-/13-jarigen (basisgeneratie)	(3) Basisgeneratie met havo-/vwo-niveau	(4) Instroom eerste jaar IGVO (Scholen op de kaart)	(5) Instroom waar geen ruimte voor is	(6) Instroom int. Montessori-school	(7) Doorstroom van 90% naar leerjaar 5
2018	49.171	10.147	6.236	193	94	47	47
2019	49.664	10.249	6.299	194	96	48	95
2020	50.388	10.399	6.391	197	99	50	145
2021	51.144	10.555	6.487	200	102	51	196
2022	51.758	10.681	6.564	203	104	52	248
2023	52.372	10.808	6.642	205	107	53	301
2024	52.633	10.862	6.675	206	108	54	355
2025	52.651	10.866	6.678	206	108	54	362
2026	52.769	10.890	6.693	207	108	54	368
2027	52.821	10.901	6.699	207	109	54	373
2028	53.394	11.019	6.772	209	111	55	377
2029	54.095	11.164	6.861	212	114	57	382
2030	54.742	11.297	6.943	214	116	58	386
2035	58.957	12.167	7.477	231	133	66	-

Bron: SEO Economisch Onderzoek op basis van DUO en scholenopdekaart.nl.

Bijlage C Kenmerken respondenten

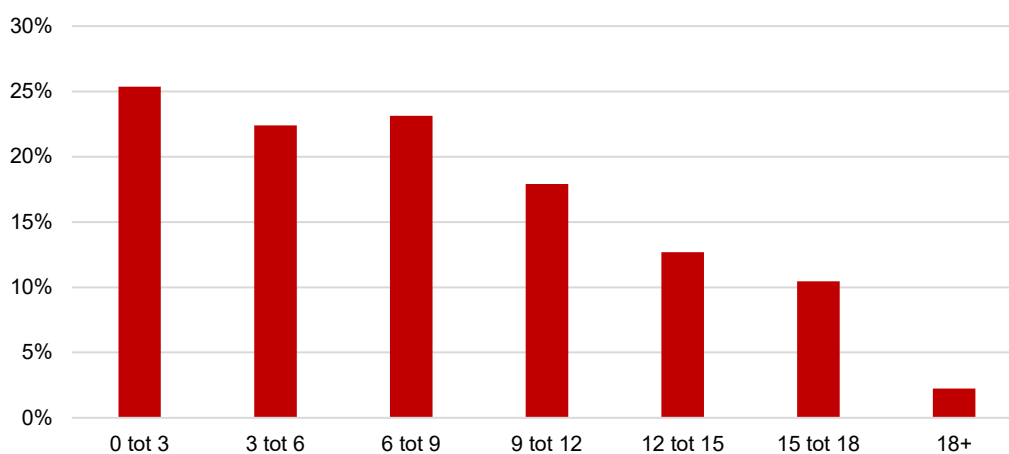
In totaal hebben 134 respondenten de screeningsvragen van de enquête ingevuld. De meeste respondenten komen uit een EU-land, wat ook geldt voor de partner (Figuur C.1). Gemiddeld wonen respondenten al zo'n vijf jaar in Nederland (niet in een figuur weergegeven). Een kwart van de respondenten heeft een kind tussen de nul en drie jaar. Figuur C.3 laat bovendien zien dat de respondenten vaker een kind hebben in de basisschooleeftijd dan in de middelbare schooleeftijd. Gemiddeld hebben ze 1,3 kind. Daarnaast geeft 34 procent aan een kind te verwachten in de komende vijf jaren. De kinderen van zeven ouders gaan naar één van de zes internationale scholen in de directe omgeving van Amsterdam gaan, zestien naar internationale scholen in de bredere omgeving en nog eens zes naar internationale scholen in de rest van Nederland (Tabel C.1).

Figuur C.1 De meeste respondenten en hun partners komen uit de EU

Bron: Enquête voorkeuren internationaal onderwijs, SEO Economisch Onderzoek (2018) (n=134, resp. n=124).

Figuur C.3 Een kwart van de respondenten heeft een kind tussen 0 en 3 jaar oud

Bron: Enquête voorkeuren internationaal onderwijs, SEO Economisch Onderzoek (2018) (n=134).

Tabel C.1 De scholen waar de kinderen van respondenten nu naar toe gaan

Naam	Locatie	
Amsterdam International Community School (AICS)	Amsterdam	3
International School Amsterdam	Amstelveen	1
The British School of Amsterdam	Amsterdam	1
Florencius International School	Amstelveen	-
Amity International School Amsterdam	Amstelveen	-
De Nieuwe Internationale School Esprit (DENISE)	Amsterdam	2
International School Almere	Almere	1
International Primary School Almere	Almere	-
International Primary School Hilversum	Hilversum	11
International School Hilversum Alberdingk Thijm	Hilversum	2
Florencius International School	Laren	-
Gifted Minds International School	Hoofddorp	1
Optimist International School	Hoofddorp	-
International School Haarlem	Haarlem	1
Andere internationale school		6
Andere school (Nederlands)		8
(Nog) niet schoolgaand		14
Totaal		51

Bron: Enquête voorkeuren internationaal onderwijs, SEO Economisch Onderzoek (2018).

Bijlage D Respons open vraag schoolkeuze

De webenquête verspreid onder expats uit de omgeving van Amsterdam bevat een aantal open vragen waarbij respondenten de mogelijkheid hebben om uitleg te geven. Deze bijlage presenteert de resultaten van de vraag wat ouders de meest belangrijke aspecten vinden waarop zij de keuze voor een po- of vo-school baseren.

Tabel D.1 Opmerkingen schoolkeuze po

Opmerkingen
- Clean, organized facilities
1. International curriculam
2. Tution fee
A school community that is International but has Dutch as a big part of the curriculum.Offers IB and the Dutch system (So multiple tracks), has a robust arts and extra curricular program, small class size (20 kids max)
Academics/curriculum, school community, class size and number of teachers in class, communication
Bilingual - teach Dutch as well as english
Cultural assimilation important
Bilingual learning or a greater emphasis on learning the local language.
Cost, Language, Distance
Curriculum
Reputation
Curriculum, facilities, teachers, administration, fees, on campus activities (in this order)
Curriculum, teachers, program, other kids/parents
Distance from home, curriculum and quality of education, cost
Distance from our home, professionalism and background of the teachers, hours of English at school and eventuality other language
Diversity, teaching language, academic quality, ethics and openmindedness of school curriculum and administrators, location
Educational methods
Emotional Intelligence curriculum and no cito testing
English Idiom, International Environment
English language, Flexibility hours
English medium ... Lesser student to teacher ratio... within Amsterdam
English speaking
International curriculum
English speaking, IB
English speaking, affordable
Fee Cost
Syllabus
Teachers & safety
Good environment and education level, should be treating children as equals and fairly, distance from home.
Good ethics from physical mental social and educatinal
His previous educational background eg; his learning language, style of education (Montessori, American, British)
I no longer have a child in primary school. But one of the most important factors is learning support.
IB program and school dees
International school
Ips hilversum. Same school. System (PYP) is very good as well as the atmosphere at school.
Language a

Languages
Level of English and reputation of the school
Location
Quality
Cost
Location size of class and preschool and after school options.
Location, language, method of education
Location, peers, teachers, curriculum
Location, school ranking and infrastructure
More expat children less Dutch children
Motor skills enhancing activities incorporated in the curriculum
Multilingual teachers.
Nurturing, academically sound, good learning support for dyslexia, music facilities
PRICE
LOCATION
CURRICULUM
Proximity to where I live
Quality of care and attention to the child. Quality of education and school hours.
Quality of education, bilingualism or trilingualism, and teaching of cultural integration into Dutch society.
Quality of education, flexibility, safe&easily reachable
Quality of education, future prospects (Where do the students continue their education after graduating), english/spanish lessons
Quality of teaching
Quality of teaching, pleasant environment and people
Quality of the curriculum, Inclusion, Diversity, International mindset, Location
Quality, Distance, Reputation
Safety, education curriculum, fitting in culturally/socially
School fees
School fees and child convenience
School management and school policy
School open to diversity, Part of the education in English, proximity to home / work
The school's reputation and location
Travel time, before and after school care, learning Dutch language
Type of education, international friendly, proximity
Updated education focused on team work and play oriented learning methods
academic standard, modern learning methods
average IB grades
location
outdoor facilities
pleasant visual aspect / spacious
bilingual
bilingual and supportive of our home languages
cultural diversity, friendly open ambience, results
dutch school with an international culture, close to home
education and language
education quality
languages
colleagues
environment, program, languages taughted, costs involved
fees, location
international

internationality, education, price, diversity.
 location, success, class size
 quality of education, English speaking, location
 vision of education, language education, class size and teacher-student ratio, travel time
 vision, curriculum including language education
 Social intergration & School Cito ratings & Location

Tabel D.2 Opmerkingen schoolkeuze vo

Opmerkingen
Choice of subjects available, ratio of local students to international students, facilities, curriculum
Curriculum
Facilities
Curriculum, the school's success and location
Curriculum. Also, how many options it prepares students for with regard to life after secondary (i.e. university, trade, etc.)
Education system on offer
IB Curriculum
ISH same school
Learning support, a curriculum other than IB that allows for children who have difficulty in school to also have options. There are very limited options right now for an int'l child with learning disabilities other than IB, Dutch school (for a non dutch speaking child) or a 25k per year school (which most cannot afford).
Location
Music, Art, Drama, design subject options
Clear learning objectives for each unit of each subject
Fair assessments and closer student support
Ability to challenge the intellectual and help support those with difficulty
Support and care
Now that I have found a place to live, it would be location. Before, it was availability, IB and closeness to Schiphol
Our both children graduated International School of The Hague. Grace to the IBDP curriculum and baccalaureate their career and life is great now. They graduated the most prestigious universities in The Netherlands. I am their mother. Due to the Parents Association, I have been involved in many schools activities and projects. I am an educational psychologist and a social science teacher. Congratulations for the initiative, success! Best regards
School atmosphere and school management team
School results & facilities & parental feedback
Two language
quality of teaching
qua degrees

seo economisch onderzoek

Roetersstraat 29 . 1018 WB Amsterdam . T (+31) 20 525 16 30 . F (+31) 20 525 16 86 . www.seo.nl